

2012. NYÁR

THE SZARVASTIMES

100% ORIGINAL LAUDER-JOINT SUMMER CAMP SPIRIT ♫

ZSIDÓSÁG: AZ **ÉRZÉKEK** BIRODALMA

11 HÓNAP
„NAGY-SZARVASON”

CSÍPJENEK MEG,
ÁLMODOM!

EGY SZUBJEKTÍV BESZÁMOLÓ A KOR-
CSOPORTVEZETŐK FELKÉSZÜLÉSÉRŐL

A HEGY
ÉS AZ ERŐ
VELETEK
VAN!

A HER
MO
NON **TÚL**

ÉS EGYEBEK...

– Emlékszem az időre, amikor még nem volt Fészbuk.
– Persze. Előbb fel kellett hogy találják az elektromosságot.
– Igen, az megrázó felfedezés volt.

Kövess minket Twitteren,
és csatlakozz hozzánk
Facebookon, hogy mindig
tudd, mi a pálya!

facebook

SZARVAS INT'L JEWISH
YOUTH CAMP

twitter

SZARVASCAMP

Napi egy lájk, és máris
közelebb a világbéke!

BEKÖSZÖNTŐ

Újra itt a nyár, újra itt van Szarvas, és újra itt a Szarvas Times! Hamarosan készülnek már a turnusok lapszámai is, méghozzá a hagyományokat követve turnusonként kettő! A lényeges különbség az év közben készülő és a turnusbeli Times számai között, hogy az utóbbiakat döntően a chanichok, a táborozók írják, több nyelven is, és rengeteg hiper-aktuális, a turnusra vonatkozó cikket közölnek. A népszerű üzenőrovat pedig talán nem véletlenül az a hely, ahol sokan elsőként nyitják ki a friss lapszámokat. Az idő rövidsége miatt a tábori számok fénymásolón készülnek, de ez mit sem von le a periodika szeriöz mivoltából! Sőt, mindez ötvözi az underground fanzinok avantgarde stílusát a közösségi újságírás utánózatlanul szarvasi sajátosságaival.

E mostani – turnuson kívüli – számunk szintúgy közös munka gyümölcse, szerzőink a világ több részéről küldték el írásait; végül helyszűke miatt nem is tudtunk mindnek helyet szorítani a lapban. De ígérjük, ezt a következő számban pótoljuk. Változások voltak a lap belső életében is, Levente, az eddigi szerk. lemondott a szerkesztői posztról, ő a továbbiakban tördelőként segíti a Szarvas Times év közbeni számain. A szerkesztői funkciókkal járó terheket mostantól Lübeck Jutka vállalta magára, ami Sasha Friedman aktív közreműködésével egészül ki. A lap viszont lendületesen halad a maga útján, továbbra is várjuk hozzászólásaitokat, véleményeiket, és természetesen írásaitokat is! Mindezek mellett jó hasznát vennénk egy, a rejtvényeket szerető és azokhoz

értő segédszerkesztőnek is! Ha te érzed magadban az ellenállhatatlan késztetést és tetterőt, ne habozz levelet küldeni az info@szarvastabor.hu címre!

De most néhány szót a kezében tartott friss lapszámról is: joggal éheznek mindenki a táborral kapcsolatos legfrissebb információkra, így újfent kifaggtunk Sashát a Szarvas körüli ügyekről. Tovább folytatjuk régi szarvasos arcokat bemutató riportsorozatunkat, ezúttal Nagy Ákost kérdeztük arról, miért is nem lett mondjuk frontvágár. Természetesen szó esik az idei tábortémáról, a madrichok és korcsoportvezetők felkészüléséről az idei nyárra. Ha pedig már madrichok, ki nem hagynánk, hogy lehetőséget adjunk a frissen képzett maciknak, meséljenek már az embert próbáló kihívásokat rejtő képzésről, amin keresztülmentek az elmúlt két évben. Gyanítjuk, nem csak a madrichképzésre készülőknek lesznek érdekesek az írásaik. Szarvas sem lenne ugyanaz, ha nem működne az év közben az ifjúsági szervezetek, most a két legnagyobb társaságról olvashattok. Persze nem egyedül ezekben a szervezetekben zajlik a közösségi élet, úgyhogy a témához kapcsolódó további írásokat is találtok még a lapban. Két Izraelről szóló sajátos élménybeszámoló, és négy ismert, ám külföldi korcsoportvezető bemutatása is helyet kapott e számban. Végül két elgondolkodtató, a tolerancia tárgykörébe tartozó írással zárjuk jelen lapszámunkat.

Reméljük, hogy számodra is jó olvasmány lesz friss számunk. Jó olvasást és nagyszerű nyarat! Mi már Szarvason vagyunk, nekünk megvan... :)

TARTALOM

ברוכים הבאים

- Beköszöntő 3.
Hogy a tábor meg tudjon állni a saját lábán... (Sasha Friedman) 4.

ÖREG SZARVAS NEM VÉN SZARVAS

- Szarvas-filing... (nekem) 5.
Hídeg és koszos 6.

BIGGIE – ICH BIN EIN BERLINER

- Háborúkról és hasonló dolgokról 7.

REJTVÉNY

- Sudoku 8.

INTERJÚ

- „Én még mindig madrich vagyok” (Nagy Ákos) 9.

A DOLGOZÓ NÉP

- Zsidóság: Az érzékek birodalma 11.
Csípijenek meg, álmodom! 12.
A hermonon túl... 16.
DemoKata néni 16.

COME/UNITY

- A Hanoar megtart minket... 17.
Ujjé, a Somerben oly vidám! 17.
A hegy és az erő veletek van! 18.
A hely, ami összehoz 19.

EREC

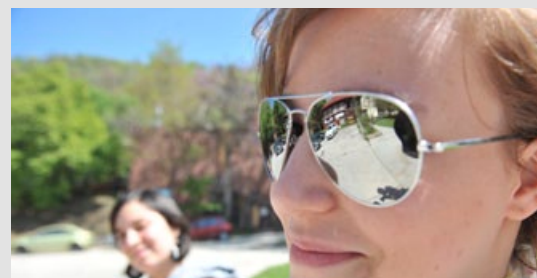
- A busz 20.
11 hónap „Nagy-Szarvason” 20.

THIS TIME IT'S PERSONAL!

- Amit mindig is tudni akartál a korcsoportvezetőkről... 21.

A TÜRELEM ERÉNYE

- Bűnbakik 22.
10 éve Haver 23.

The **Szarvas** Times
SINCE 1997

Jáchá Roth (1946–2010)

XVI. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2012. NYÁR

A SZARVASI NEMZETKÖZI
ZSIDÓ IFJÚSÁGI TÁBOR LAPJA.
MEGJELENIK, AMIKOR ELKÉSZÜL
MINDEZT A JDC MAGYARORSZÁG
TÁMOGATÁSÁVAL TESZI.

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÜBECK JUTKA • FELELŐS KIADÓ: FRIEDMAN „PREDATOR” ALEXANDER

MUNKATÁRSÁK: BALLA „BIGGIE” ZSOLT (BERLIN) • DRASKÓCZI ADÁM • FORGÁCS „UBUL” GYÖRGY • FRITZ „TWO-FACE” ZSUZSA • KELEMEN ÁGI • KISVÁRI KINGA • KOCÓS ÁBEL • MIKES HANNA • DR. PASZTERNÁK „KISPASZTI” ANDRÁS • ROSENBAUM „PERINATÁLIS” ESZTER • STEINER NOÉMI • SZÉKELY GÁBOR KATALIN • TORDAI BENCE • ZRINYIFALVI „KISKOCKA” DÁNIEL

LAPTERV ÉS TÖRDELÉS: BUTTÁS „SINCE 1997” LEVENTE • KORREKTOR: BALKÁNYI „ROSSZ A HELYESÍRÁSOM!” NÓRI

FOTÓK: FRIEDMAN ALEXANDER • LIGETI DÁVID • LÜBECK JUTKA • NAGY „JONSZI” GERGŐ • NYCO DYSZEL • SZABÓ ZOLTÁN

NYOMÁS: ORNAMENTUM KFT., FELELŐS VEZETŐ: FÉNYES ISTVÁN

LEVELEZÉSI CÍM: BÁLINT HÁZ, 1065 BUDAPEST, RÉVAY UTCA 16. (A BORÍTÉKRA ÍRD RÁ: SZARVAS TIMES)

E-MAIL: info@szarvastabor.hu

PDF ARCHÍVUM, KÉPEK, VIDEÓK, INFORMÁCIÓK: SZARVASTABOR.HU • FACEBOOK: SZARVAS INT'L JEWISH YOUTH CAMP

TWITTER: SZARVASCAMP • MEG NEM RENDELT KÉZIRATOKAT IS ÖRÖMMEL FOGADUNK.

A LAP ELKÉSZÜLTÉSE SOKBAN SEGÍTETTE
A TILOS RÁDÍÓ (90.3 MHz) HALLGATÁSA.

A Tagline is a terrible thing to waste...

HOGY A TÁBOR MEG TUDJON ÁLLNI A SAJÁT LÁBÁN...

Szarvas folyton változik: hullámvölgyek jönnek és mennek. Ennek annyi előnye biztosan van, hogy legalább tudjuk értékelni a hullámhegyeket. Két éve a tábor költségvetésének drasztikus csökkenésével kellett szembenéznünk, de most már elmondhatjuk, hogy az azóta eltelt időszak az emelkedésről szólt. Ám még mindig van tennivalónk, hogy újra négy turnus legyen nyaranta. A távlati célok azonban még ennél is messzebb mutatnak. A legilletékesebbet, Friedman Sashát, a tábor vezetőjét kérdeztük a dolgok jelen állásáról és a jövőre vonatkozó tervekről.

Szarvas Times: 2010 elején „beszélgettünk” utoljára, pont abban az időszakban, amit Szarvasra nem jellemző módon sokan inkább elfelejtenének. Akkor a megszoritások a tábort is utolérték, és a jól megszokott négy turnusból hirtelen kettő lett. Azóta sok minden másképp van. Mesélsz ezekről a változásokról?

Sasha: Változás az van bőven. Elképesztően izgalmas két éven vagyunk túl. Nem is tudom, hol kezdjem. Hihetetlen mennyiségű ember kezdett el mozgolódni akkor – volt, aki Szarvasért, és sajnos volt, aki ellene. A „hívők” hittek abban, hogy Szarvas ezt is le fogja győzni és újra erősödni fog, a szkeptikusabbak már temettek minket, mondván, ez már a vég, nincs kiút. 2009 végén nagyon gyorsan és radikálisan kellett változtatnunk – váltanunk kellett a gondolkodásunkban, a gazdálkodásunkban, a tervezési folyamatainkban, a nyáron kívüli programjaink megoldá-

saiban vagy akár a kommunikációinkban. Amellett, hogy volt egy-két fájdalmas dolog, szerintem nagyon sokat fejlődtünk és tanultunk. Öröm az ürömben, Szarvas erősödött.

SzT: Valami konkrét példa?

S: A negatívabbak közül példának hozhatnám fel a madrichképzés hétvégék vagy a Machol Hungaria táncszeminárium elköltözését Szarvasról más helyszínekre...

SzT: Ez miért kellett?

S: Sajnos a tábor területének legnagyobb része nem működtethető racionálisan a nyári szezonon kívül. Ilyenkor drága odavinni a programokat (főleg ha nem telt házas a rendezvény), hiszen a költség a résztvevőkre terhelődik, ők pedig ilyen feltételek mellett nem fognak eljönni. Nyáron ez más, hiszen a költségek legnagyobb része szétoszlik a résztvevők között, a rendezvény teltházas.

A terület néhány részén szükség van jelentős fejlesztésekre. Amikor ez meglesz, a tábor egész évben nyitva állhat. Akkor minden régi partnerprogramunk visszatérhet, és újak is jöhetnek. Ha van olyan olvasónk, aki ebben járatos, minden ötletre, megoldásra és támogatásra nyitottak vagyunk.

SzT: És a pozitívabbak közül?

S: Fejlesztettük a megjelenésünket, többek közt azzal is, hogy szülőket vontunk be a különböző kommunikációs anyagaink kidolgozásába. Ez a kapcsolat új ötleteket is hozott. Ilyen volt például az egyhetes turnus elindítása a legkisebb új táborozóink számára. A szülők rendkívül kreatívak tudnak lenni. Főleg, ha Szarvason nőttek fel... Elkészült az új weboldal. A Hanoarral és a Somerrel együttműködve tavasszal és télen is táboroztattunk, és a helyszínen is történt egy kis úgynevezett *facelift* (*ráncefvarrás, avagy optikai finomhangolás – a szerk.*). Fizikailag is szépültünk

egy picit. És persze még jobban megismertük a környezetünket, az igényeiket, a problémáikat. Volt egy pár.

SzT: Mire gondolsz?

S: Egy példa: jelen pillanatban kb. 1200–1300 potenciális magyar táborozó van. Ez azt jelenti, hogy ők mind 6 és 18 év között vannak és legalább egyszer voltak már táborozni! Minden nyárnak kb. 500 magyar gyerekkel indulunk neki, valamikor egy picit többel, valamikor egy picit kevesebbel. Felmerül a kérdés, hogy a többiek miért nem jönnek? Persze, ha megteelik a turnus, már nem férnének be, de azért nincsenek 700-an várólistán. A tavalyi évben egy rövid felmérést követően kiderült, hogy a legtöbbször az anyagiak miatt nem táborozik a gyerek. Ennek a problémának a felismeréséhez nem kell géniusznak lenni, de a mi esetünkben lehetőség van segítségkérésre, a támogatás megigénylésére. A családok legnagyobb része

vagy nem tud, vagy nem akar tudni erről. Tavaly a MAZS Alapítvány JAFFE Családsegítő Szolgálat 106 táborozónak nyújtott segítséget. Ezen kívül egyre több szülő áll mellénk úgy, hogy a saját gyermekén kívül egy másik táborozót is megfinanszíroz. Ez hatalmas segítség – nekik is, nekünk is.

SzT: *De most az ár is emelkedett...*

S: Igen is, meg nem is. A csökkentett árú buszos utazás költségét beleépítettük az árba. Ugyanott vagyunk, mint tavaly, csak a végösszeg nem szimpatikus. Drága a tábor? A jelenlegi gazdasági helyzet pénztárcáihoz képest talán. A többi táborhoz vagy az otthon maradás költségeihez képest egyértelmű-

en nem. A bekerülési árról már nem is beszélve. Egy egyhetes lovas tábor 40–45 ezer forintba kerül, miközben napközis, tehát nem ottalvós. Angol nyelvi tábor, ami szintén napközis, alsó hangon 45 ezer forintba kerül. És a szolgáltatásokat még nem is hasonlítottuk össze. Nem ezeket a táborokat bírálom, hiszen biztos vagyok benne, hogy ott is fantasztikus munka zajlik, de ezen a piacon ilyen összehasonlítási alapot van.

SzT: *A szarvasi tábor ára csökkenthet?*

S: Nem feltétlenül hiszek abban, hogy ez cél lenne, hiszen az életben minden áruért és szolgáltatásért fizetünk és általában annyit, amennyibe kerül. A mi

táborunk nem annyiba kerül, mint amennyit fizet a legtöbb résztvevő. A bekerülési költség és a bevétel közötti hézagot a JDC, és rajta keresztül az amerikai zsidók fizetik meg, ők az éves pénzgyűjtéseiken úgy döntenek, hogy a JDC programjai mögé vagy akár közvetlenül a tábor mögé állnak. És mi van, ha egyszer csak úgy döntenek, hogy nem adnak ide többet? A hosszú távú cél az lenne, hogy a tábor meg tudjon állni a saját lábán: több legyen a lokális támogatás, a folytonos és stabil alternatív pénzforrás, hogy akik megtehetik, támogassanak másokat (ami már sikeresen elkezdődött). Akik megtehetik, vegyenek át terheket tőlünk, akár a saját/cégük tudásával, termékeivel, vagy akár kapcsolataival.

Már néhány ezer forint(nyi) érték elképzelhető segítség lehet... és sok kicsi, sokra megy!

SzT: *Tele lesz a nyár?*

S: Nagyon remélem! :) Magyar táborozóinknak még van egy kevés hely (*június 4-ei állapot – a szerk.*). És azt hiszem, hogy az orosz csoportba is be lehet még férni. A többi ország nagyjából megtelt. Van, ahol ismét túljelentkezés van.

SzT: *Akkor jövőre már négy turnus lesz?*

S: Mennyi is most az ötös lotó főnyereménye? Mindenki vegyen egy szelvényt és regisztráljon a következő szarvasi nyárra!

Szarvas-filing (nekem)

Hogy ez mit jelent? Na, pont ez az, amit soha nem tudtam elmagyarázni senkinek, kivéve azt, aki már volt Szarvason. Az azonban biztos, hogy még azoknak is teljesen más jelent, hiszen nem mindegy, hogy a nyári táborban volt az illető, vagy a családi táborban. (Illetve bocsánat... ettől az évtől most már Camp Jichaknak hívjuk.) Az sem mindegy, hogy mikor is vett részt valamelyik programon, a 90-es évek elején vagy a múlt évben...

Nagyon belevágtam a közepebe, kezdjük csak az elején. Azt hiszem, azon kevesek közé tartozom, akik jelen lehettek a legelső Szarvasi táborban (még Ági néni és Jickó előtt – bár van, aki már őket sem ismeri :/), és azóta is minden évben valamit csinálók, szervezek, rendezek, segítsek a táborban. Azt azonban kicsit sajnálom, hogy nem voltam chanich, már az első évben madrichként kezdtem. De azt hiszem, nem lenne elég az összes oldal, ha minden élményemet leírnám,

így szemezgetni fogok, és közben pedig ide-oda cikázom az időben is.

A legelső évünkben még a konyha sem a mai formájában volt, a mostani Imaterem pe-

Hát akkor voltam először Szarvason. Ebben az évben a faházban laktam (mármint a régiékben), konkrétan a leghátsó sor legutolsó házában (a libikókák mellett – már aki emlékszik még rá...).

„A legizgibb az volt, amikor peulát tartottunk egy faházban. Elég szűkös volt, de akkor még nem volt „csájnataun”, nem voltak ott a gödrök, és még minigolfoztunk a Beit David helyén.”

dig még a régi kemping önkiszolgáló éttermének részeként közvetlen kapcsolatban volt a konyhával. Ez azért volt nagyon hasznos, mert az éjszakába nyúló madrichgyűlések és peulakészítések után mindig megéhezik az ember és akkor még voltak utak, amin keresztül be lehetett jutni egy kis extra kaját szerezni.

Akkoriban még csak három turnus volt, és minden turnusban csak egyetlen korosztály. Akkor még nem volt negev, galil meg golán, de biztos állítom, hogy a faházak már álltak, sőt laktak is benne (én is). Na és most figyeljetelek... ráadásul sokkal komfortosabbak is voltak, mert nemcsak WC, hanem zuhanyzó is volt bennük!

Bizony-bizony, a hátsó kis helyiségben a mosdóból kilógott egy zuhanycső, és már lehetett is fürdeni. Na azért zuhanytálca, fürle, függöny, kád stb. nem volt, így hát úszott az egész, beleértve a WC-t is.

A következő évben nagy változás volt a rendszerben, megjött Jickó... A faházak nem változtak, és akkoriban bizony a madrichok is faházban aludtak, a csoportjuk mellett (extra rövid ágyakon). A kőházakat jellemzően a külföldi csapatok amortizálhatták tovább.

A fejlődés azonban nem állt meg :), eljött a nagy változás, amikor már a madrichok kőházban aludhattak – azért a rendszeres járőrözés során így is sokat tartózkodtunk a faházakban és környékükön.

A legizgibb az volt, amikor peulát tartottunk egy faházban. Elég szűkös volt, de akkor még nem volt „csájnataun”, nem voltak ott a gödrök, és még minigolfoztunk a Beit David helyén. Ja, és a kupola is egy üres, iszonyatosan vissz-

hangzó, nagyon poros beton-bunker volt.

Na, nem írok többet a múltból, de szívesen mesélek bárkinek, akit érdekel. Nem akarok senkit untatni, csak hirtelen elindultak az emlékek. Elgondolkodtam, hogy mit is csináltam ezekben az években. Voltam madrich (főleg golán és hermon csoportokban), voltam korcsoportvezető (golán, negev, hermon), voltam számítógépes, programkoordinátor, tánctanár... Hát sok-sok év volt. Hogy tetszett-e? Maradt-e belőle valami?

Csak annyi, hogy most, családdal, két gyerekkel, munka mellett sem tudok Szarvas nélkül létezni. Két tábort is szervezek – természetesen sok segítővel egy nagy csapatban –, amelyből csak az egyik van Szarvason. Amint újra lehetőség lesz rá, a másik táborral is visszatérünk! A Camp Jichak programunk úgy született, hogy az egyik évben elgondolkoztunk feleségemmel, Annával, mikor már nekünk is volt két lányunk, hogy több hasonló család is van – mármint olyanok, akik korábban nem tudtak Szarvas nélkül létezni, de mára kinőttek belőle. (Szándékosan nem azt a szót használom, hogy kiöregedtek, mert hisz mindannyian fiatalok vagyunk és azok is maradunk, de amíg Szarvasra járunk, addig biztosan.) Ezek a családok most

élik a normális, mindennapi életüket, gyerekeik is vannak.

Körbetelefonáltam pár ismerőst és megkérdeztem, mit szólnának, ha visszamehetnének Szarvasra egy olyan táborba, ahol nem csak ők tudnák felidézni régi emlékeiket, de gyerekeiket is el tudnák indí-

tani a Szarvas-filing felé vezető úton. Én is meglepődtem, de azonnal megtelt a tábor, és azóta is minden évben.

Ha még nem láttad a Camp Jichakot, akkor érdemes legalább a képekre rákeresni a neten, hiszen ilyenkor teljesen átalakul minden...

A Beit Davidból Csodák palotája (játsszóház, ugrálóvárak, kis labdás kádak), a ping-pongból kézműves palota lesz, a Jickó háza előtti téren KRESZ-park, a zuhanyzó előtt Challenge Park, a Beit David előtt játszótér (hinták, csúszdák, homokozó, libikókák), a recepció előtti részen pedig kis medencék épülnek a legkisebbeknek. A foglalkoztatókban ringató foglalkozások, a Kupalában drámajáték, tánc... stb. stb. vannak.

A tánc táborról most nem is írok, mert az már sajnos nem Szarvason van, de akit érdekel, az megtalálhat még pár képet, részletet a **machol.eu** címen.

A jó hír tehát, hogy Szarvas nem hat éves korban kezdődik a negevvel, és 18 évesen végződik... Hiszen már csecsemők is jöhetnek, és természetesen szüleik és nagyszüleik is megtapasztalhatják azt, amit máshol sehol.

Összegzésképpen csak annyit tudok mondani, hogy aki még nem volt ott Szarvason, az nem is fogja megérteni, miért akar mindenki visszamenni. Mert a Szarvas-filing az csak ott érezhető, de a régi faházak filingje, az Ági néni-féle konyha, Jickó peulái és vidámsága már csak a szívekben, emlékekben, és ezen az oldalon érezhető.

Ubul (Forgács György)

HIDEG ÉS KOSZOS

Ne ülj a földre, hideg és koszos! Ezt a gyerekek számtalanszor hallják.

Én Szarvason tanultam meg hideg és piszkos földön ülni. Nagyon élveztem.

15 éves voltam, amikor először jártam a táborban, 1991-ben. Ez volt az első alkalom, hogy több napig távol voltam a szüleimtől. És ez volt az első alkalom, hogy rám bíz-
tak

egy csoportnyi kisgyereket: negeves madricha lettem.

Akkoriban nem volt még madrichképzés, ahogyan Beit David, légkondicionáló és benzinkút sem volt. A legfejlettebb, és egyetlen technikai eszköz egy zakatoló fénymásoló volt a táborban. A peulákat éjszaka találtuk ki, és készítettük el az imaterem hideg és koszos földjén másnapra. Nem volt elő-

tünk minta arra, milyen egy jó madrich, csak kicsi tudásunk volt, ami viszont hihetetlen lelkesedéssel, kreativitással és csapatszellemmel párosult.

Gimi után kimentem Izraelbe. Akkor először nem mentem Szarvasra a nyáron. Edit barátnőmmel depisen ültünk a Rámát Efál-i koleszben, és ahányszor rápillantottunk az óránkra, mindig megjegyez-

tük: most van mi fád, most fejezik be az ebédet, kezdődik az esti program.

Csak egyvalami egyezett: itt is, ott is csótányok vártak bennünket a zuhanyzóban. Nyugi, Szarvas azóta sokat fejlődött ezen a téren.

2011-ben, pont 20 évvel az első táborozásom után ismét két hetet töltöttem Szarvason.

(Folytatás a 8. oldalon)

ICH BIN EIN BERLINER EIN BERLINER AUS SZARVAS

HÁBORÚKRÓL ÉS HASONLÓ DOLGOKRÓL

*Mottó:
Ki a bölcs? Aki előre látja
cselekedetei következményeit.
(Babilóniai Talmud,
Tamid traktátus 32a)*

Mostani írásomat Joseph Telushkin rabbi könyve inspirálta (*The Book of Jewish Values*), ahol a következő érdekes történet található.

Mahatma Gandhit (a híres indiai politikus, akinek élet-története közismert manapság) pacifizmusa, idealizmusa és önfeláldozása a modern kori történelem egyik legelismertebb alakjává tette, mégis, egy 1942-ben írt nyílt levele megkérdőjelezi azt az általánosan elfogadott nézetet, hogy mindig bölcs volt.

A II. világháború közepén, mikor még közel sem volt világos, hogy a szövetségesek vagy a náciok fognak győzni, Gandhi nyílt levélben fordult Anglia vezetőihez, a következőt tanácsolva: „Szeretném, hogy letegyétek fegyvereiteket, mert azok haszontalanok a magatok vagy az emberiség megmentésében. Hívjátok meg Herr Hitlert és Signor Mussolinit, hogy vegyék el, amit országaitokból akarnak, amit ti tulajdonotoknak neveztek... Ha ezek az urak úgy döntenek, hogy megszállják otthonaitokat, szállást nyújtotok nekik. Ha nem hagynak titeket menekülni, ti hagyjátok magatokat, férfiakat, nőket és gyermekeket, hogy lemészároljanak, de visszautasítjátok, hogy hátséggel tartozzatok nekik.”

Ha a szövetségesek letették volna a fegyvert, és Gandhi tanácsát követték volna, a náciok legyőzték volna a világ demokráciáit, megsemmisítették volna az egész zsidóságot, és uralnák a világot.

Gandhira manapság is hivatkoznak a politikában (persze nem a fent említett levélre), főleg az iraki háború kapcsán. A bölcsesség egyik legfontosabb összetevője, előre tudni, milyen rosszat okozhatnak szavaink (amiben valószínűleg ez esetben Gandhi tévedett; de az is lehet, hogy Gandhi a pacifizmusban, mint egyetemes értékben oly erősen hitt, hogy inkább a tengelyhatalmak markába adta volna a világot, gondolván, ez jelentheti a megmenekülést).

A zsidóság felfogása szerint minden emberi élet végtelen nagy és visszaadhatatlan értéket jelent, mégis azt mondja, hogy az az ember, aki ártatlan emberek életét elveszi, elveszíti a jogát az élethez. Az egyetlen olyan tórai parancs, mely Mózes mind az öt könyvében előfordul, az a parancs, hogy a gyilkos hogyan bűnhődjön meg. A Talmud megfogalmazásában „ha valaki meg akar ölni, kelj fel hamar, és te öld meg őt”. Az önvédelem parancsa nem csak személyes, hanem nemzeti szinten is érvényesül. Az önvédelem oly egyértelműnek tűnő törvény, Mahatma Gandhi szavait olvasva mégis elgondolkodtató, hogy miként változott volna meg a történelem, ha a zsidó

etika szerint mind az egyénnek, mind a nemzeteknek joga van megelőző cselekedeteket végrehajtani azokkal szemben, akik el akarják pusztítani. (Ilyen akció volt például az az iraki atomerőmű elleni izraeli támadás 1981-ben. Az atomerőművet azért bombázták le, hogy Irak ne legyen képes atombombát készíteni, melyet Izrael ellen bevethetnek.)

Fontos azonban, hogy a Tóra és a Talmud törvényei nem csak mások cselekedeteinek értékeléséből áll, vigyázva, hogy mikor kell előzetes ellenlépéseket tenni. A tórai parancs, miszerint az embernek a ház tetején kötelező korlátot felszerelni – vagy a Talmud, ahogy ezt parafrázálja, hogy az ember köteles a harapós kutyáját megkötni – ugyanolyan fontos, ha nem fontosabb. Az embernek fontos előrelátni az általa előidézett helyzetek következményeit, nehogy kárt okozzon másoknak vagy magának. „Az okos ember remélik kikászálódik olyan problémás helyzetekből, melybe a bölcs bele sem kerül.”

Szeretném minden kedves olvasóval tudatni, hogy amit itt olvasnak, az csak egy a sok álláspont közül. Amikor fontos kérdésekről van szó, nem csak a jó szándék számít, hanem a bölcsesség is, mely előre látja cselekedeteink következményeit. Semmiképp sem akarom megmondani, milyen helyzetekben mi a helyes. Sokkal inkább azt szeretném, hogy aki ezt az írást olvassa, gondolkodjon el arról, mindebből mivel ért egyet és mivel nem. Az önálló gondolatok nagyon fontosak. És bízom benne, hogy ezek a sorok önálló gondolkodásra készítenek.

Bigga, tábori valami

(Folytatás a 6. oldalról)

Közben feleség, anyuka, rebecen lettem. Közösséget építtek, zsidóságot oktatok, könyveket írok kisgyerekes családoknak.

Hamar szembesültem vele, hogy Szarvas az egyetlen hely a világon, ahol öregnek érzem

magamat. Jártam körbe a táborban és mindenhol csak régi emlékeket találtam, ismerős arcokat nem. A lányom csoportársai sorra lecsókoloztak, még a madrichjai is a magázó beszédformát találták a legmegfelelőbbnek első beszélgetésünk során.

Némileg vigasztalt, hogy férjescském, a tábor legendás Verőtomiját is érték meglepetések. A tánctanár tündéri kislánya például egyenesen az apukámnak nézte. Egy másik alkalommal pedig golános lányokkal beszélgettünk az orvosi előtt, és az egyik megemléltette, hogy a Frankelbe jár zsinagógába. A Tomi (épp futásból érkezett, kissé ziláltan) megjegyezte, hogy ő is oda jár. A lány ránézett, majd határozottan közölte: még soha nem láttalak ott.

A régi nosztalgia történetek így lassan kiegészültek friss élményekkel, új poénokkal. Kezdünk megszokni: Szarvas már nem rólunk szól. De igyekezünk magunkat hasznossá tenni. Tomi rabbi – a vallási élet biztosítása mellett – szerencsére még mindig kapható egy-egy bulis program lebonyolítására. Érdekes és tanulságos történetekkel találkozunk a zsidóságról spontán kialakult beszélgetések során. Meglepő, de többnyire még mindig a gyerekek viszik haza a zsidóságot a családokba, és nem ők kapják a szüleitől (ahogy az évezredek át történt). Ezért nagyon fontos, hogy mindezzel kapcsolatban olyan pozitív élményeket szerezzenek a gyerekek, amiket utána érdemes hazavinni. Mi egész évben ilyen programokon

dolgozunk a Frankel zsinagógában, de Szarvason csak tizenkét nap áll rendelkezésre.

Egyik délelőtt bementem az imaterembe. Sára lányom a földön ült a barátnőjével. Várták, hogy elkezdődjön a tánc. Már majdnem rászóltam, hogy álljon fel a földről, de aztán megdöntöttem magamat. Inkább leültem mellé, és egy pár percre újra negeves madrichnak éreztem magamat...

Zsidósággal kapcsolatos személyes kérdéseitekkel forduljatok hozzánk bizalommal az info@hillel.hu, vagy a rabbi@frankel.hu címen.

Találkozunk a II. turnusban!

Verő Linda

Új Zsidongó könyv jelenik meg júliusban **Helló Isten!** címmel. További információkat a hillel.hu oldalon találsz.

A Frankel zsinagóga oldala: frankel.hu

SUDOKU KEZDŐKNEK & HALADÓKNAK

OKOS KEZDŐKNEK

			9			8		1
	5		7		6	2		
	7		4			9	5	
			3					4
9			1	6	7			8
3					9			
	9	2			1		8	
		3	2		4		6	
6		4			5			

ÁLTALÁBAN HALADÓKNAK

			2				3		9
			4	3		8		2	
1					2				
2		9	1		6		5		
		1				6			
	4		8	3	1		2		
			9					3	
	2		5	4	7				
3		7				9			

LEGHALADOTTABBNAK

					1	8			
4		5			7				
			5			7	4		
8			3		4		7	5	
	5		1		8		3		
9	3		7		5			8	
	6	8			3				
			8			6		7	
		2	6						

„ÉN MÉG MINDIG MADRICH VAGYOK”

Nagy Ákos újságíró, családapa, olé hódás és Pilótakeksz-rajongó

Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy Nagy Ákos a 90-es évek egyik legaktívabb zsidó fiatalja volt. Someres madrich, majd vezető, a „zsidó” nomád tábor megálmodója, a Kidma diákszervezett alapítója, kisebb és nagyobb, nagy sikerű projektek és programok kreatív atyja, kivitelezője, és nem utolsósorban a Pilóta (régebben Disco) keksz nagy rajongója. Ahogy a gyerekek anno hívták, a félkarú óriás, aki azóta családjával Izraelbe alijázott. Vele folytatjuk a szarvasi „véndiákok” életútjait bemutató rovatunkat, interjúnk 2012 májusában készült.

Szarvas Times: *Hogyan kerültél a közösségbe, hogyan kerültél a Somerbe?*

Nagy Ákos: A zsidó közösségbe Izraelen keresztül vezetett az út. A 90-es évek közepén, az érettségi előtti évben a gimnáziumommal (Közgazdasági Politechnikum) Izraelben, egy nyári egyetemen lehettem. Én akkor teljesen belezügtam Izraelbe. Ősszel a csoportunkat kísérő tanár elvitt a Somerbe, és én ott ragadtam. Onnan datálódik az én egész pályafutásom a zsidó közösségen belül.

SzT: *Milyenek voltak számodra a Someres évek? Legjobb emlékek, legnagyobb kihívások?*

NÁ: Nekem nagyon pozitív élmény volt a Somer, rettenetesen sokat kaptam tőle. A Someren kívüli világban nem igazán találkoztam ennyire szoros családi kötélekkel, baráti légkörrel. Ez mind nagyon szimpatikus volt és nemcsak nekem, hanem idővel nagyon sokaknak. A gyerekek imádtak odajárni, a szülők pedig érezték, hogy a Somerben szeretik a csemetéket és ettől nagyon komoly kötelék alakult ki mindannyiunk között. Speciel én ezekért éreztem helyemen magam, meg még ezer más dolog miatt is. A Someres éveimnek szerelmet, barátságokat, konfliktusokat, tanulást, széles körű tapasztalat-

szerzést, vezetői gyakorlatot köszönhetek, amit ilyen töményen kora huszonéves emberként sehol máshol sem tapasztalhattam volna meg. Nagyon sokat adott nekem a Somer és én is boldogan tettem érte.

SzT: *Mik voltak a legnagyobb kihívások?*

NÁ: A legnagyobb kihívás mindig az, hogy emberekkel foglalkozol és az emberek motivációja mindig különbözik a tiedtől. Vagy sokkal motivál-

tabbak, mint te, vagy kevésbé. Egy önkéntes alapon szerveződő közösségben a motiváció a legnagyobb kihívás. Illetve az, hogy elfogadd, hogy egyik-másik madrichnak a kvalitásai gyengébbek, mint ami az adott

SzT: *Téged mivel lehetett motiválni? Úgy tudom Pilóta keksszel bármikor korrum-pálhattak...*

NÁ: Azt azért nem, de sok édes pillanatot köszönhető a Pilótának. Az első táborok valamelyikében írtuk a szülőknak, hogy csomagoljanak Pilóta kekszet is, mert kellett valami játékhoz. Aztán az édesség valahogy nálam kötött ki. Ennek annyira híre ment, hogy később már kéretlenül is küldték a szülők a csemegét.

SzT: *Meséld a Kidmáról, hogyan jött az ötlet, mit jelentett számodra a szervezet.*

NÁ: A Somer egy rózsaszín álom, amire könnyes szemmel emlékszel vissza. A Kidma nem ilyen, pedig sokkal tovább csináltam. Ennek több oka is van. Egyrészt ez az egész nem is szervezetként indult, inkább egy Somerhez tartozó csoportként, ami az akkori madrichcsapat igényeit szolgáltatta ki. Aztán amikor felnveltük az utódainkat és tisztelességgel szögre akaszthattuk a someres huncát, a Kidma kezdett szervezeti formát öltetni. Viszont nagyon hamar kiderült, hogy mindenki szívesen eljön programokra, de már nincsen kedve aktívan szervezkedni. Ezt tudomásul kellett venni, ugyanakkor ezen a ponton egy kicsit egyedül maradtam a Kidmával.

Van egy csomó minden, amire büszke vagyok ebből az időszakból, és ez akkor is így van, ha többé-kevésbé egyszemélyes projekt maradt széles követői körrel.

SzT: Szarvas hogyan jött? Hogy kerültél oda? Mit csináltál ott?

NÁ: Koromnál fogva én már csak madrichként kerültem Szarvasra. Akkor tök természetes volt, hogy aki a Somerben madrich, az Szarvason is az – ez egy kellemes árukapcsolás volt. Nagyjából öt éven át vettem részt aktívan a tábor életében, voltam „mezítlás” madrich, korcsoportvezető és képeztem is. Mindig is volt egy someres maffia szarvason, ma is rajtra tartja a kóser-nosztra a kezét a táboron. :) Most az a Szása vezeti a tábort, aki annak idején híresen idétlen chanich volt a Somerben. Lacipeti (László Péter, vele az előző számban készítettünk interjút – a szerk.) szereti az ellenkezőjét terjeszteni, de igazából sokan nem is gondoltuk, hogy valaha egyszer madrich lesz belőle. Tévedtem. Sokáig tartott, de benőtt a feje lágya. Most meg büszkén mondhatjuk, hogy Szása egykor tőlünk tanult.

SzT: Mik a legjobb szarvasi emlékeid?

NÁ: Hát azokat nem fogom elmondani... Azok nem publikusak. :) Én Szarvassal mindig ambivalens viszonyban voltam. Aztán sokkal inkább megértettem és megszerettem Szarvast, amikor abbahagytam. Sok gyereknek ez volt az egyetlen út, hogy zsidó legyen, méghozzá felszabadultan. És ez nagyon nagy dolog. Iszonyatos erőt ad Szarvas, de személy szerint nekem néha sok volt a tábor, túl nagynak éreztem. Kicsit ez is benne volt abban, hogy másokkal együtt a kétezres évek elején megcsináltam a zsidó nomád tábort. Erről van is egy történe-

tem, ami szorosan kötődik Szarvashoz. Szeretném előre bocsátani, hogy én nagyon nagyra tartom Jickót, aki lassan két éve hagyott itt minket. Azt gondolom, hogy ő kitűnő pedagógus volt, nagyon felnéztek rá. Nem is én fogalmaztam meg, hanem Lacipeti mondta ezt valamikor, hogy ami a madrichság, az mind Jickótól jött, tehát mindent tőle tanultunk. A sztori is Jickóhoz kapcsolódik. Amikor megcsináltuk az első nomád tábort, valamelyik vicces ember kitálalta, hogy amikor a gyerekeket akartam számba venni, minden alkalommal elkezdett hangoosan számolni, hogy összezavarjon. Egy bolond százat csinál alapon ezt minden alkalommal eljátszotta valaki és így csak a jelentkezési lista alapján tudtam, hogy hányan vagyunk. De hogy éppen megette-e a medve, vagy hazaszökött a gyerek, nem derült ki. Rendben lement a tábor – természetesen ugyanannyian jöttünk haza, mint ahányan elmentünk – és rögtön utána jött Szarvas. Jickó kérdezte, hogy „Na, hányan voltatok?”. Mondtam, hogy „Jickó, nem tudom hányan voltunk a táborban”. Onnantól kezdve, ameddig én Szarvasra jártam, és még utána is azzal froclizott, hogy „mit akarsz te, hát azt se tudod, hogy hány gyerek volt a táborodban?!”. Ez nyilván

így elmondva már nem annyira vicces, de akkor az adott pillanatokban mindig jól sült el. A sztorinál azonban fontosabb, ami mögötte van: mi megpróbáltunk Szarvas árnyékában valami nagyon mást nyújtani. Jickó nem a konkurenciát látta bennünk – hisz Szarvassal nem is lehet versenyre kelni – hanem azt, hogy valaki Szarvas mellett csinál valami értékeset. Ezt a helyzetet Jickó nagyon elegánsan és szeretettel fogadta, mert tudta, hogy mi is Szarvasból nőttünk ki, csak az ország másik felében csináltuk majdnem ugyanazt.

SzT: Ma hogyan látod Szarvast?

NÁ: Szarvas mára már nem csak kettő-három-négy tur-nus. Egy határtalan közösség. Főleg a virtuális tér adta lehetőségekkel. A különböző Facebook csoportok, a „Szarvasi faházak” és más kezdeményezések nagyjából teljesen leradírozták „Szarvas határait”. Egész évben lehet már Szarvassal kapcsolatot tartani intenzíven, és ez szuper dolog.

SzT: Volt szerepe a Somernek vagy Szarvasnak abban, hogy te kimentél Izraelbe?

NÁ: Ez ennél azért komplexebb hatások eredménye, de nyilván van közük hozzá. Ha valami, akkor inkább a Somer játszott szerepet, mint Szarvas. Már csak azért is, mert a Somer egy direktben cionista szervezet. Nyilván az, amit madrichként ott képviseltünk csak úgy lehetett hiteles, ha hittük, hogy Izrael tényleg egy vállalható, jó hely – függetlenül attól, hogy valaha ott fogunk-e élni vagy „csak” a szívünk húz oda. Egyébként ahhoz képest, hogy a Somer egy cionis-

ta szer-

vezet, Szarvas sokkal inkább egy idealizált Izrael-képet ad a gyerekeknek, leginkább azért, mert 12 nap alatt kevésbé lehet árnyalni a valóságot, mintha egész évben peulákat tartasz Izraelről.

SzT: Tudom, hogy vezetsz egy blogot az izraeli tapasztalataidról. Nagyon kalandosnak tűnik, de annak, aki nem olvassa a blogot, miként mutatnád be?

NÁ: Aki még nem olvasta a Mishpaha blogot, annak melegen ajánlom (**mishpaha.weebly.com**). Klasszikus családi blognak indult, az motivált minket, hogy ilyen módon is tartsuk a kapcsolatot a 3000 kilométerre lévő szeretteinkkel. Időközben kiderült, hogy rajtuk kívül még egy csomó mindenkire érdekel, ami körülöttünk történik, mivel ilyen jellegű blog Izraelről és Izraelből nincsen. Egyedül Kispasztí blogja (**kispasztí.com – a szerk.**) hasonló tematikájú, vele például össze is dolgozunk. Szóval innen jött, hogy jó volna a családi szemszög megtartása mellett egy, az izraeli hétköznapiokról szóló

webnaplót vezetni. Így van egyfajta egyensúly a családi hírek és a rajtuk kívül álló dolgok között. Ezzel személyesebbé válik az a világ, amit mi itt megélünk. Jelenleg átlagosan napi 100 olvasója van a blognak, függetlenül attól, hogy hány postot teszünk ki. Ez már több, mint a „nagyamama hatszor kattintott”, vagy „az összes unokatestvér nézi”

FACEBOOK:
facebook.com/mishpaha.blog
BLOG:
mishpaha.weebly.com

kategória. Egyrészt nyilván tök jó, másrészt pedig napi száz embernek írni és fotózni, az egy kicsit luxus, de én élvezem. Mint újságírónak, nekem ez nyilván jó, főleg most, hogy nem a szakmámban dolgozom. Kitaláltam magamnak valamit, ami mégiscsak kapcsolódik hozzá. Másfelől, ha beleolvasol a blogba, akkor látod, hogy van benne egy jó adag oktatás, ismeretterjesztés, amiben viszszaosztok a madrichmúlt és Szarvas.

SzT: Olyan, mint például a nyomozás egy deportált kisfiú után?

NÁ: Igen, például ez tipikusan olyan téma. Ez egy nagyon izgalmas, bloghoz kötődő kísérleti projekt. Neumann Gábort 4 évesen Békéscsabáról deportálták és Auschwitzban halt meg. Teljesen véletlenül futottam bele a történetébe itt Izrael-

kiadta hírként a felhívásunkat, szóval átléptük a blog határait. Ehhez képest viszonylag kevesen vették a lapot, de ez várható volt. Én valahol már azt is eredménynek tartom, hogy a holokauszttal kapcsolatos emlégetett arctalan számok mellett legalább egy soá-áldozat nevét tudhatja az, akihez eljutott a felhívásom. Ez is valami. Egyébként úgy tűnik, hogy viszonylag sikeres a nyomozás, de még most sem késő bekapcsolódni! A lehetőségekhez képest sok dolog jött már össze, amelyeket folyamatosan publikálok a blogon. A közös nyomozást fontos személyes ügynek tartom, még akkor is, ha valahol „tájidegen” egy holokausztt-áldozatnak felületet biztosítani egy olyan családi blogon, mint a miénk. Nyilván azért teszem ezt, mert van véleményem arról, hogy hogyan kéne mondjuk a holokauszttal oktatni. A kezdeményezésem egyébként egybeesik azzal, ahogy mondjuk a Somer vagy Szarvas viszonyul az emlékezés kérdéséhez. Ilyen szempontból én még mindig madrich vagyok – csak már a virtuális térben.

– **Rosbkos**

ZSIDÓSÁG: AZ ÉRZÉKEK BIRODALMA

Avagy mi köze lehet a mézbe mártott almának a szegfűszeg illatához, a sábatí dallamokhoz, a Tóra hiányzó illusztrációihoz, és mindezeknek a madrichképzés két hétvégéjéhez?

Gondolom, sejtitek, hogy a madrichok legalább annyira várják, hogy nyáron mehesse Szarvasra, mint ti. Sőt, mi már februárban elkezdünk készülni a nyárra, egy jó kis hosszúhétvégével, amit együtt töltünk a többi madrichal. Márciusban, a következő közös hosszú hétvégén már nemcsak lelkiekben, hanem szellemekben is készülünk arra, hogy minél élvezetesebb programokat tudjunk kitalálni a táborra. Ilyenkor az adott

év tábortémájáról gyűjtünk információt. Idén még a külső körülmények is nagyon jók voltak, mindkét hétvégét egy fantasztikus helyen töltöttük, Siófokon.

Mivel idén a zsidóság érzékekkel való megközelítése a téma, Balázs Gábor ezzel kapcsolatban szórakoztatott minket forrásokkal és képekkel bőségesen ellátott előadásain. Ezekből szokás szerint sokat lehetett tanulni, és a workshopokon gyakran volt

alkalmunk olyan hangokat hallgatni és illatokat szagolni, amikre a hétköznapiakban nem mindig figyelünk fel. A márciusi hétvégén elsősorban arra hívták fel a figyelmünket, hogy a zsidó hagyomány nagyon odafigyel, hogy a tanítás élményeken keresztül történjen. Vagyis ne szó szerinti iskolai típusú tanítással, ami elveszi az ember kedvét az egészsztlől. Idén nyáron ti is meglátjátok majd, hogy mennyiféle érzék vonható be egy-egy hagyományos zsidó szertartásba. Attól kezdve, hogy egy széder vacsora résztvevői azzal emlékeznek az egyiptomi rabszolgaságra, hogy megízlelik a könnyek és

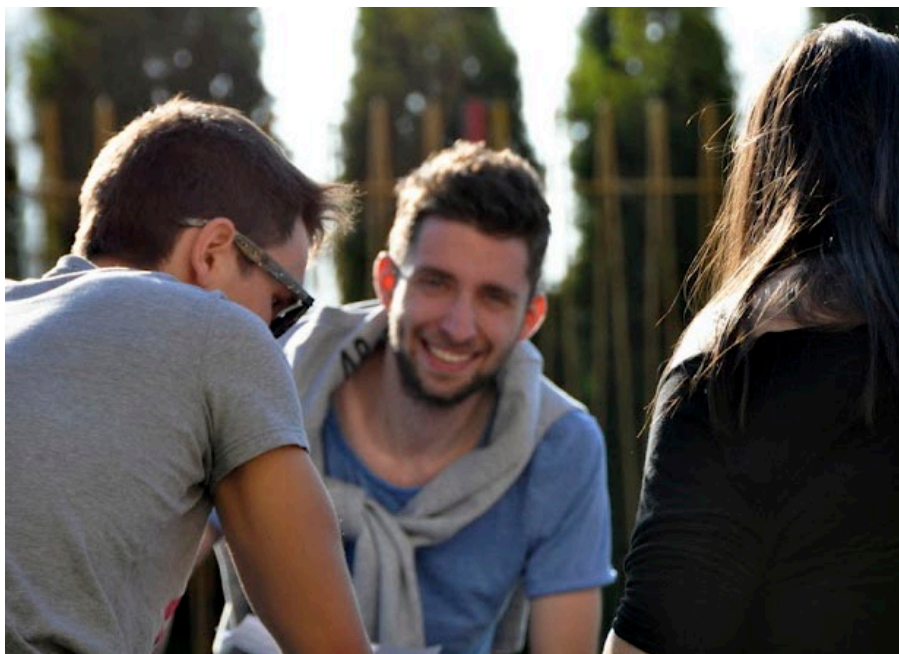
a keserűség ízét, egészen odáig, hogy a kenyéren és a boron kívül még a fűszereknek is megvan a maga áldása. A kábalát sábat és a hávdálá is igazán multimediális (egyszerre több érzékszervre ható) élményt tud nyújtani, ami minden héten megismétlődhet egy zsidó szá-mára. Ugyanakkor az évente egyszer előforduló ünnepeken is nagy jelentősége van az érzékszervek bevonásának, a széderen kívül szukotkor is érzékeléssel emlékezünk régi korok eseményeire. Sátorban lakással idézzük fel, hogy őseink a pusztában vándorló nomádok voltak és ezen kívül micve (aki tavaly volt Szarvason, az

aztán tud mesélni a micvékről, igaz? :D) a luláv-csokor lengetése is. Ennek elkészítésében nagyon fontos az esztétikai szempont – nem szabad kiszáradt növényt használni. A csokor különböző növényei ízük és illatuk alapján jelképezik a különböző típusú zsidókat, de többet nem részletezem, mert nem akarok minden poént itt lelőni. Újévkor szokás mézbe mártott almát enni, hogy át-érezzük, mit is kívánunk éppen: feltehetőleg mindenki jó – azaz ízben megfogalmazva: édes – évet szeretne magának. Az ízleléssel egybekötött ünneplésben főleg a 16. századi kabbalisták voltak mesterek,

hozzájuk fűződik az is, hogy milyen szentföldi gyümölcsöket és milyen sorrendben kell enni a tu bisváti széderen (a fák újévét ünneplő lakomán). Egy történeti pletyka szerint a sávuoti virrasztást is kávézással tették népszerűvé a kabbalisták (ez talán komolytalannak tűnik, de gondoljunk bele, hogy a 16. században még sokkal inkább luxus volt kávé inni, mint manapság). Ugyanakkor az ízlelés hiánya is kiemelhet napokat. Emlékszem egy szarvasi Tisa be-Áv böjtre, amikor sok táborozó, aki életében először döntött úgy, hogy kipróbálja a böjtölést, nem az éhséget és a szomjúságot emelte ki szörnyűségként, hanem az ízlelés hiányának negatív élményét.

Persze mindezen kívül elméltünk még arról is, hogy a Tóra miért olyan képellenes, amilyen. Miért nem szabad embereket ábrázolni, ez egyáltalán képellenesség-e? Azon is gondolkodtunk, hogy hogyan függnek össze az érzékek az értelemmel és azon keresztül az értelemmel. De nem végig elméltünk, élveztük a Balaton szépségét is – főleg márciusban, amikor már nem kellett megfagyni. Mindkét-szer nagyon jól éreztem magam, de még jobb lesz, amikor nyár lesz és Szarvas is lesz és chanichokkal is lesznek! Találkozunk Szarvason!

Kelemen Ági

CSÍPJENEK MEG, ÁLMODOM!

EGY SZUBJEKTÍV BESZÁMOLÓ A KORCSOPORTVEZETŐI SZEMINÁRIUMRÓL

Nehéz fába vágom a fejszém, amikor arra vállalkozom, hogy az elmúlt tíz nap történéseit blogba vessem. Egy bejegyzés biztos nem lesz elég az élmények feldolgozására... óránként, félóránként írhatam volna a Posztdok Naplóba. Nem tudom, van-e olyan természetfeletti erő, amely olvassa a virtuális kis füzeteket,

s ha elég sokszor gépelünk le egy szót, akkor azt előbb vagy utóbb valósággá változtatja... Vajon hány embernek adatik meg, hogy távol az otthonától egyszer csak betoppan 24 barátja, s együtt tölthetnek majd másfél hetet...

Péntek reggel minden szokás szerint indult: sokáig alvás, kis házimunka, naplórás,

nanopaprikázás, Hitközségi Híradó-szerkesztgetés... Dél körül elkezdtem az órát figyelni: „Még öt óra és kezdődik!” – jegyeztem meg a Facebook üzenőfalán. Három előtt elindultam, irány Tel-Aviv. Ez az út kicsit más volt, mint a rokonlátogatóba vagy a HaShalom állomásra igyekvők: „Milyen lesz, felülmúlja

majd a tavalyi londonit, az azt megelőző berlinit vagy a prágait? Ki jön végül? Lesznek új arcok?” – cikáztak a gondolatok a fejemben.

A Metropolitan szálloda már nem volt ismeretlen számomra, 2010-ben a komáromi csoporttal pont itt laktunk. „714-es szoba, a társai már megérkeztek” – nyomta a ke-

zembe a mágneskártyát a recepciós. Odafent az ágyamon egy felirat fogadott három hazai csoki és ostyaszület társaságában: „Szia, Paszti!” Dávid gondoskodott arról, hogy az idei szarvasi korcsoportvezetői szeminárium igazán emlékezetesen induljon. Volt

még egy óra a hivatalos program kezdetéig. Gondoltam, lenézek a tengerhez. A liftben összeakadtam Steve-vel, az informális oktatási programok nagymesterével, akit London óta nem láttam. Csupán az előtérig jutottam, letáboroztam az ismerősöknél. A portások furán méregették, kik lehetnek ezek az emberkéik, akik kb. minden öt percben felugranak, s kitörő lelkesedéssel üdvözlők a forgóajtón éppen betoppanó rég nem látott barátjukat. Már pont nekiindultam volna, amikor ismételen érkezett valaki Moszkvából, Belgrádból, Kassáról... Végül azért Barbival kiszaladtunk pár percre a Földközi-tengerhez. Visszafelé beugrottam az AM:PM-be egy kis Bambáért, Dávidnak, ajándékba.

Öt óra, kezdünk. Együtt a csapat, gyertyagyújtás, majd a szombat köszöntése, a kábálát sábat veszi kezdetét. Az első meglepetés, az imát Tomi rabbi vezeti, aki pont itt tele a városban... Mintha csak ott lennénk a Körös-parton a kilencvenes években. A *Cádik kátámárnál* és az *Ossze sálomnál* könnyekkel küszködöm. „*Csípjenek meg, álmodom!*” Ilyen csak a mesékben van, a jó öreg Szarvasfeeling lengi be a szállodai teret, 2300 km-re az Imateremtől... Velünk van még néhány régi arc,

FalTam, Chris, Artyom, Tomi rabbi családja... Közös vacsora, a tábor téma ismertetése, játékok minden mennyiségben. Ünnepe van, számomra a posztodoki szombatok szombatja.

Reggeli sok beszélgetéssel, az elengedhetetlen hevruta (párban tanulás), tábori problémák megvitatása. Délután séta a tengerparton, hosszú, „már nagyon hiányzott” beszélgetés

táru fel a városnak. Három óra szaladgálás, a pontversenyben utolsók vagyunk, de a közösségi élményben szerintem elsők.

4:45-kor ébresztett a telefon, 5:15-kor reggeli, 6-kor indulás. Posztodoktori kint létem óta először utaztam észak felé. A szeminárium Tuval kibucban folytatódott csapatépítő tréninggel. Miután kiderült, hogy

„Már pont nekiindultam volna, amikor ismételen érkezett valaki Moszkvából, Belgrádból, Kassáról... Végül azért Barbival kiszaladtunk pár percre a Földközi-tengerhez.”

egy padon a pálmák alatt korcsoportvezető társammal. Frici zseniális foglalkozása, majd a tengerparti hávdálá. 24 órája vagyunk együtt Kelet-Közép-Európa különböző szegleteiből, de még mindig hihetetlen, hogy ez valóban megtörténik velem. Esti program gyanánt Tel-Aviv Game. Kis csapatokban vesszük nyakunkba a várost, feladatokat oldunk meg, borítékokat keresünk, az utca emberétől kérünk segítséget. A 100-as, városnéző buszon pár hónapja elhangzott információkhoz képest egészen új arca

a buszon van wifi, a táj szépségének tanulmányozása helyett sokadmagammal az érintőképernyős kutyám kezdtem el tapogatni. „Elhunyt Whitney Houston” hangzott fel szinte egyszerre három irányból. Fülhallgató, kedvenc izraeli zenék... közel háromórás út állt előttünk. Egy darabig próbáltam követni kb. merre járunk, de a sokadik kanyar után elvesztettem az irányérzésem, a tenger valahogy mindig a nem várt oldalon bukkant fel... Az utolsó kilométereken igazi kalandparki élményben

volt részünk. A GPS egy arab falun keresztül vezette a sofőrt a dombtetőn lévő célpont-hoz, ahol az utcák dőlésszöge közelített a kilencven fokhoz. Fel-le, manőverek a szűk sikátorokban, dudáló autók, izguló háztulajdonos, vajon bevesszük-e a kerítése

előtt a kanyart. A gyors reggeli után bemelegítő játékokkal indítottunk, majd két csoportban teljesítettünk különböző küldetéseket, amelyeket alapos megbeszélés követett. Értem én, hogy a csapatban zajló csoportdinamikai folyamatokat kötélen sétálva és ki-dőlt távirópóznán masírozva lehet a legjobban modellezni, de látott már engem valaki ezeken? Előre sejtettem, valami hasonlóban lesz részem, így egyetlen cél lebegett a szemem előtt: TÚLÉLNI ÉSZAKOT! Jelentem sikerült, s a végén még abból a bizonyos „instabil, és a cipőtalpamnál keskenyebb tárgyakra nem állok fel” dobozból is kiléptem. A Tuvalban töltött két nap alatt nemcsak az új korcsoportvezetőket ismertem meg közelebbről, hanem egy-két „régicac” is jutott idő kicsit többet beszélni.

Egykori szarvasi táborozókkal mindenfelé összefuthat az ember, blogger-társam Ákos és felesége meglátogatta a teamünket. Az első este egy könynyed, szarvasi nyarakat idéző programon vettünk részt, másnap megismerhettem a többiek közül már oly sokat hallott szufi táncot.

Kedd reggel köszöntünk el Tuval kibuctól. Visszaindultunk Tel-Avivba, hogy beve-

gyük magunkat egy napra az egykori Diaszpóra, mai nevén a Zsidó Ember Múzeumba. A buszút legemelkedettebb pillanata az volt, amikor elhaladtunk a Bar Ilan Egyetem mellett, büszkén mutattam a körülöttem ülő barátainak a tízemeletes nanotechnológiai központot „*ott dolgozom!*” felkiáltással.

Az ember egyszer meglátogat egy múzeumot, megragad egy kiállított tárgy a fejében, gyakran jut az eszébe. Amikor évek múlva visszatér, s alaposabban szemügyre veszi, rádöbben, az elméjében egészen máshogy nézett ki az a korábbi fénykép. 2005-ben a Taglit út során jártam először a kiállítóhelyen. A három szint legmeghatóbb installációja szerintem az a zsinagógát ábrázoló szobor, ahol kilenc felnőtt férfi várja a tizediket az imához. Milyen gyakran voltunk, vagyunk hasonló helyzetben Komáromban...

A 70-es években megálmódott tárlat felett eljárt az idő. Látszott ez már az első látogatásomkor is, de most, 2012-ben különösen érződik, mind a múzeumtechnikai megoldások, mind a koncepció megérett a cserére, újragondolásra. Kiseb változások már most is akadnak. Hol van már az a kis kör alakú matrica, melyet belépőjegy helyett ragasztottak a látogatóra, s a kampuszról távozóban sokan a Tel-Aviv Egyetem kapuja mellé ragasztották át. Megszűnt a fotózási

tilalom, s egy különböző esküvőket bemutató képernyőfal helyett kapott a bejárat közelében. A múzeum új katalógusa szerint 2014-től már egy teljesen megújult Beit Hatfutsot várja majd a látogatót. Először kis csoportokban jártuk végig a diaszpóra zsidóságának történetét, a nyári tábor téma szemszögéből érdekes dolgokat kutattak, majd az ebéd után tárlatvezetőként mutattuk be egymásnak a kiválasztott tárgyakat.

Ha turistaként tértünk be a múzeumba, az első benyomásom biztos az lenne, mennyire sötét is volt a zsidók élete Izraelen kívül a szétszórásban... Nem volt sok idő a filozofálgatásra, a busz már indult is velünk Jeruzsálembe. Hihetetlen, itt lakom egy órányira a három világvallás szent városától, s nyár óta nem utaztam fel a júdeai hegyekre.

A kora esti dugóban az 1-es úton araszolva hagytuk magunk mögött Tel-Avivot. Észrevétlenül suhant el a másfél óra, a múzeumi élményeket vittuk meg korcsoportvezető társaimmal. Jött az a bizonyos kanyar, s hirtelen elénk bukkan Jeruzsálem. Daniel, az új lengyel unithead rá is kezdett rögtön a „Jerusálaim sel záháv” című dalra, azt mondta, náluk ez a szokás.

Különös érzés megérkezni Jeruzsálembe. Amikor az utazó elhagyja a Szent Várost, mindig

abban reménykedik, egyszer még visszatér. A villamos túlszerű hídja, a buszpályaudvar, az ismerős szállodák sora fogadta csapatunkat. Késésben voltunk, a Beit Shmuelhez hajtottunk azonnal, a csomagokat a recepción hagyva szaladtunk az első előadásra. A szeminárium második felére a nyár oktatási részére történő felkészülésről szólt. A tanteremből az Óváros falait láttuk, néha elkalandozott a tekintetem a több ezer éves kövek irányába. A nap zárásaként „anyunál” vacsoráztunk az IMA (*héber jelentése: anya*) étteremben. A szállásra visszatérve kis sétára indultunk a Mamilla bevásárló utcába. Kicsit a tavalyi, Camden Town-i piacozást idézte, azzal az apró, de el nem hanyagolható különbséggel, hogy a város exkluzív sétálóutcájában az árak magasan felülmúlták a londoniakat. Az üzletek előtt, kétoldalt zenéhez kötődő képzőművészeti alkotások voltak megtekinthetőek ezekben a napokban. Hiszek a művészi szabadságban, de az „*Arbeit macht frei*”-es szobor picit furán mutatott itt Jeruzsálemben.

A Jaffa-kapunál léptünk be az Óvárosba. Kis csapatunk másik három tagja az arab bazar felé vette az irányt, amikor felvettem, hogy éjszaka nem kéne talán nekivágni a

bezárt üzletekkel szegélyezett, kihalt sátoroknak. Azt mondták, olyan vagyok, mint az izraeliek... A szerdai nap a tanulás és a tervezés jegyében telt. A kávézünetekben igyekeztem mindig az ablakhoz húzódni, esetleg felmenni a teraszra, hogy alaposabban szemügyre vegyem az elénk terülő városfalat és környékét.

Este „Szarvas-találkozó” volt, rég nem látott, ma már Izraelben élő kelet-közép-európai és helyi korcsoportvezetők adtak egymásnak randevút a tábor elmúlt 22 évéből. Eljött Ági néni és Smuel bácsi is. Tábori történetmesélés, nosztalgia-bingó gondoskodott a hangulatról.

Csütörtökön a fő attrakció a Machane Jehuda piacon tett „szakmai” látogatás volt. A szakadó eső miatt rövidebbre fogott program során képet kaphattunk egy közel-keleti nagyváros terményekkel és étkekkel zsúfolt illatos, aromás, ízes világáról. Az epekről, friss zöldegektől, péksüteményektől, fűszerektől roskadozó standok lenyűgöztek mindannyiunkat.

A délutáni szabadidőben villamosozás helyett végül inkább a Ben Jehuda utca tradicionális meglátogatását iktattuk be a programunkba. Az este

során az izraeli zenei stílusok világába nyertünk betekintést.

Péntek reggel szíven ütött a felismerés: egy hét eltelt az idei tematikus szemináriumból. A sábesz újra itt kopogtatott az ajtón. A délelőtti programírást követően az Izrael Múzeumot kerestük fel. Egészen belekesedtem ezektől az oktatási jellegű kiállítás-látogatásoktól, végre nem csak úgy céltalanul térféreg az ember a tárlók előtt.

1994-ből és 2005-ből volt néhány emlékfotó a helyről, a 2010-es újranyitás óta még nem jártam az intézményben. Az impozáns méretű bejárati folyosó két oldalán sorakozó, a becsurgó esővíz felfogására kihelyezett műanyag ládák jeleztek, hogy az izraeli építőipar sem tökéletes. Ha röviden szeretném jellemezni a múzeumot, azzal a hasonlattal élnék, olyan, mint azok az éttermek, ahol nagy tányérokra kevés ételt tesznek szépen elrendezve. Igazi klaszszikus kiállítóhely: mindent a szemnek, s az emeleti modern kiállítást leszámítva semmit a kéznek. Fel s alá sétáló teremőrök, akik percenként emlékeztetik a mobiljaikkal fényképet készítő turistákat, hogy tilos a fotózás. Végtelennek tűnő harcukban vesztesre állnak...

Steve a *Nimród* szobor közelében magyarázta éppen, mi lesz a feladatunk az itt töltött

idő alatt, amikor Sasha, a táborvezető mellém lépett, s odasúgta: „*Paszti, láttad már a szarvasi halottaskocsit?*” „*Mit, hol?*” – kérdeztem vissza kicsit kétkedve. Szarvas-függőként ezután már csak egyetlen dologra tudtam fókuszálni. „*Lát-nom kell... induljunk már!*” – tipegtem türelmetlenül.

A „zsidó életút” részleg meghatározó eleme a lovas kocsi. S mellette valóban ott a felirat: SZARVAS, HUNGARY.

Hihetetlen, a szarvasi tábor unithead képzésén betérsz Jeruzsálemben az Izrael Múzeumba, s az első dolog, ami „szembegurul” veled, egy alföldi halottaskocsi!

Vajon hányszor járta be a 19. században ugyanazokat az utcákat, tereket, melyeket mi is koptatunk nyaranta? Kiket szállított, kik ültek a bakon? Járt valaha az Erzsébet-ligetben? Mi a története, ki, mikor, miért, s hogyan hozta magával? – zakatolnak a kérdések a fejemben...

Tárlók kegytárgyakkal, ruhákkal, négy teljes zsinagóga a világ különböző részeiből. Szép..., de mi lett a közösségeikkel, az emberekkel, akik Olaszországban vagy Indiában a padosorokban ültek? *Ugye a mi Menházas komáromi zsinagógánkból sosem lesz majd elhagyott, néma „kiállítási tárgy” – villan át az agyamon.*

A feladat ugyan a zsidóságot és az izraeli művészetet bemu-

tató részhez kötött minket, de azért akadt egy kis idő betekinteni a modern művészet és az archeológia világába is.

Az emeleten aztán olyat láttam, amitől (szó szerint) tátva maradt a szám. Vizeső szavak... hihetetlen, csak álltam és néztem, még mindig tátott szájjal (megjegyzem nem voltam egyedül). „*Hogyan? Azta! Wow!*” Lassan mennünk kell a találkozási pontra, s ebédelni... nehéz elszakadni, csak zuhannak le a vízcsepp-szavak a mélybe...

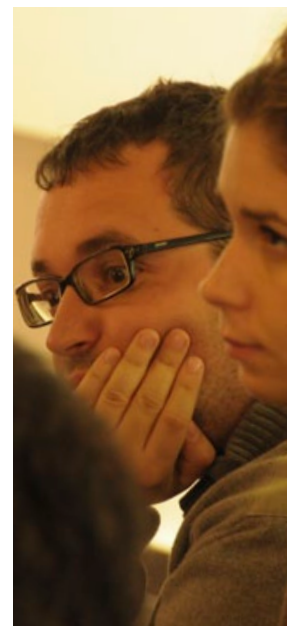
Étkezés után együtt jártuk körbe a múzeumot a tel-avi programhoz hasonlóan. A délutáni szabadidő alatt az Óváros felé vettük az irányt. „*Itt vagyok már pár napja a Szent Városban, s még nem jártam a Kotelnél, a Siratófalnál!*” – kezdett el gyötörni a lelkiismeret. Inával és Juliával vágtunk át az arab bazáron és a zsidó negyeden. Megnéztük, megvan-e még a Cardo és a Hurva zsinagóga, az arany menóra. Mire a falhoz értünk már szakadt az eső. Se kirándulók, se hívők. Négyen ha álltunk összesen a FAL-hoz tapadva a férfiak oldalán. Pár percre lelassult a világ, csak *Ő* meg én... Beraktam a kis cetlit a hatalmas kövek közé... Fotózás s futás vissza az egyre kellemtlenebb időben. Este búcsút vettem ideiglenesen a csoporttól. Teri nénihez voltam hivatalos. Kiskoromban gyakran

vigyázott rám. Anyu iskolája mögött laktak. A nagyszünetben kis sámlira állított, s leinteggettem az ablakból a mamámnak. A 80-as évek végén férjével követte a már az országban élő két lányát. Két órát beszélgettem vele, majd közös családi vacsorára indultunk, együtt köszöntve az ünnepet. Jó érzés, ha az embert családtagként fogadják valahol.

Az esti program gyanánt tartott, a külföldi korcsoportvezetőknel mindig nagy sikert arató *Kuckó Mackó* játékból kimaradtam, hátra volt még egy teljes nap a huszonnégyek társaságában. Tervezés, megbeszélés, visszatekintés. Záróbuli a Dublin sörözőben, ahol többek arcára kiült a döbbenet, amikor felpattantam, s beálltam táncolni a diszkózenére.

Bár vasárnap délig tartott a program, reggel búcsút vettem a csapattól. Indult az új hét, s ideje volt már visszatérni az egyetemre, a nanotechnológiához. Álomszép volt ez a tíz nap, folytatás nyáron, Szarvason... A kivezető úton haladva arra gondoltam: „*Remélem, hamarosan viszontlátlak, Jeruzsálem!*”

Dr. Paszternák András
(KisPaszti)

A HERMONON TÚL...

Hétévesen pillantottam meg először azt a bizonyos kék pólót.

Apa vitt ki a Felvonulási térre, ahol rengeteg ember várakozott arra, hogy a sok szép fehér busz elinduljon. Minden korosztály megtalálható volt a téren, csak úgy kapkodtam a fejem és néztem jobbra-balra, egészen addig, amíg meghallottam a nevemet és felszálltam az egyik buszra. Ott már csak az ismerős arcokat láttam és pár idősebb, kék pólóban lévő szimpatikus fiatal felnőttet. Amikor rájöttem, hogy ők miért is vannak velünk a buszon, egyből világossá vált számomra, hogy nekem is kell egy ilyen kék póló, és én is ilyen vezető szeretnék lenni.

Eltelt sok-sok év, de a cél továbbra is a szemem előtt lebegett. Hat nyaramat töltöttem Szarvason, a gólán kivételével minden korcsoportban voltam. Amikor tavalyelőtt visszatértem Szarvasra négy év kihagyás után, rádöbbsentem, hogy mennyi minden hiányzott. Már el is felejtettem milyen érzés a táborban lenni, hogy milyen a Szarvas-feeling, hogy hol vannak az épületek, és mennyire másnak tűnt minden! Óriási élmény volt újra felfedezni Szarvast és újra átélni azt, amit oly sok éven át imádtam. Ez

adta meg az utolsó löketet a hét éves koromba eltervezett céloom felé, és a táborból hazajövet rögtvest jelentkeztem a két éves madrichképzésre.

Magányos küldetésnek indult, mert a velem egyidős haverjaim már rég madrichok voltak, vagy úgy érezték, hogy ők kiöregedtek belőle. Vegyes érzelmekkel indultam az első képzéshétfőjére, egy októberi pénteken. Őszintén szólva nehezen tudtam elképzelni, hogy mit taníthatnak nekem, amitől jobb madrich vagy ember lehetek, de azért bizakodó voltam. Szerencsére bejött.

A képzések alatt rengeteg olyan módszertani és elméleti ismeretet tanultunk meg, ami szükséges ahhoz, hogy elkezd a madrichi pályafutásodat. Ami ezek mellett a legfontosabb, hogy önismeret terén is sokat fejlődhetünk ez alatt a két év alatt, ami szintén elengedhetetlen ahhoz, hogy csoportot vihessünk, vagy az élet bármely területén vezetői lehessünk. Na de nem szeretném lelőni a poént azoknak, akik még nem kezdték el a képzést, és persze azokat sem untatni, akik már elvégezték. :)

Ha még nem jöttetek rá, akkor most elárulok egy titkot. Azért írok most a Szar-

vas Times-ba, mert sikeresen végeztem el a képzést és idén viszem az első csoportomat Szarvason. Elképzelhetetlenül várom, hogy kék pólóban szálljak fel a buszra, és én legyek az a fiatal felnőtt, aki inspirál másokat. Azon töröm a fejem minden nap mióta megtudtam, hogy sikerült, hogyan tehetem minél élvezetesebbé azt a két hetet a harmadik turnus

golánosainak, és persze a többi korcsoportnak. Arról meg nem is beszélve, hogy mekkora megtiszteltetés, hogy a volt madrichjaimmal együtt dolgozhatok majd.

Egy szó mint száz, csudajó lesz ez a nyár Szarvason és alig várom, hogy megismerjem a csoportom!

Kocsó Ábel

Dem@Kata néni

Szerda, 17:00 (na jó, 17:10): bezárul a Bálint házi Gombóc terem üvegajtaja, a színtársulat nyugodtan próbál tovább, a nénik-bácsik fellelegeznek és minden visszatér a rendes ke-rékvágásba. Az idillt néha-néha zavarja meg egy-egy feldúlt,

kipirult arcú, siető tini: elfut a büfé mellett, kezében olvadozó csokit szorongat (vagy nem...), feltrappol a lépcsőn, átsuhan az emeleti aulán, feltépi azt a bizonyos üvegajtót, belép, és újra csönd lesz.

Hát így szokott kezdődni

a 2011/2013-as madrichképző(dő) csoport (AKA Vacsora csoport) heti egy foglalkozása. Sok mindent megtanul az ember abban a három órában, amit itt eltölt: a személyes példamutatás fontosságát, egy 200 évvel ezelőtti és egy mai

zsidó közösség intézményeit, a peulaírás tanait kezdő-, majd haladó szinten, csoportdynamikát, kommunikációs ismereteket, vagy hogy hogyan kérjünk meg valakit héberül arra, hogy „ugyan, legyen olyan kedves és menjen el a

tengerbe salakanyagot üríteni”. Hála a képzőknek, attól se kell félnünk, ha valaki – attól az eszmétől vezérelve, miszerint magasabb pozíciójának képzeletét – kezdet akar fogni velünk. (A titkos módszerért keressétek Szoszót...)

Persze nem csak a Gombóc teremben töltöttük el az időnket: ha a képzésvezető jó kedvében volt, átvitt minket a Macesz terembe, sőt, nagy ritkán egybe is nyitották a szobákat.

Jártunk mi azért máshol is: a Frankelben a zsidóságról hallgattunk előadást Verő Tomi rabbitól, majd ugyancsak hozzá mentünk el, hogy saját lakásán mutassa be a hagyományos zsidó otthont. HanuKarácsony környékén rászabadítottak minket a városra, és még az Országos Zsidó Levéltár munkatársait is megőrijtettük.

Közel se lenne ilyen élvezetes a „képződés”, ha nem ilyen vidám, ilyen színes lenne a csapat; van itt fiú, lány, budapesti, habonimos, vidéki, scheiberes, bohém, someres, keresztény, trefortos, táncos, zsidó (még szép... :)), kémias, magyaros, hanoáros és még sorolhatnám.

És hogy miért vágtam/vágtunk neki? A csapatért, a hangulatért, a tudásért, a szórakozásért, csak mert unatkoztunk szerdánként? Vagy mert mi is akarjuk mondani: „Welcome to Szarvas!”? Hogy érett fej(??) is visszamehessünk? Már nem tudom... De akárki akármi miatt döntött úgy, hogy eljött az első szerda délutánon, biztos, hogy nem bánta meg.

De ki az a Laissez-faire?

Drazsé

A HEGY ÉS AZ ERŐ VELETEK VAN!

A törvényekkel együtt megkaptuk a csomagot is, ami vele jár.

Te is, én is, ő is, a ma született kicsiny csecsemő is... ott álltak a Szinái-hegy lábánál őseink szerint. Mind ott voltunk a Tóraadásnál. Ti is és én is. Még a Sasha is. Most, amikor a hagyomány szerint megünnepeltük sávuotot, a tóraadás ünnepét elgondolkodtam. Mit jelent mindez? Milyen furaság ez az egész? Mit akartak ezzel a bölcséink? Mit üzentek?

Azon a ponton, ott a hegy lábánál megszületett a zsidó közösség. Nem családok, nem törzs, immár közös törvényekkel rendelkező, szabályok közé szorított egymásért felelősségvállalásra készített nép lettünk. Nem állhattunk ott egymagunkban. Amikor körülnéztünk, körülöttünk nemzedékeket, férfiakat, nőket, gyerekeket, időseket, így vagy úgy gondolkodókat lát-

tunk. Nem maradhattunk egyedül. Feladatunk lett. Feladatunk, hogy megismerjük, megértjük, tiszteljük és ellássuk egymást, ha szükséges. Feladatunk, hogy ne egyes szám első személyben beszéljünk többé, hanem a „mi” legyen a szótárunk fontos kis szava. Feladatunk, hogy kötődjünk, nyissunk, gondoskodjunk és gondolkodjunk egymásról. Hogy amikor azt mondjuk „zsidó vagyok”, az jelentse azt is, egy vagyok egy közösségből, amely az életem része.

Manapság sokszor ezt a feladatot elfelejtjük. Kiíródott sokunk szótárából, ezért lehet okolni a történelmet, a többiek nemtörődömségét, a globalizációt, a kiüresedést vagy a neonácikat. Az igazság viszont az, hogy egyszerűen emlékezni kellene, hogy mi is ott voltunk.

Hogy megkaptuk a törvényekkel együtt a csomagot is, ami vele jár. S ez a csomag a hovatartozás és a kölcsönös felelősségvállalás.

Manapság egyre többször érezhetjük hiányát. Amikor nehezebb az élet, több a gyűlölet, a meg nem értés, amikor rossz érzés némely kommenteket olvasni vagy a feliratokat a szobortalapzatokon. Nem sok eszközünk van ezek ellen. De egy biztos: az, hogy tudjuk és elismerjük, nem vagyunk egyedül, és erőt merítünk annak a sokaságnak a meglétéből, akik ott álltak a hegy körül.

Nézzetek körül, lássátok magatokat körül a közösségeket és éreztétek az erejét. Tegyetek hozzá és merítsetek belőle!

– *Zsuzsa*

A HANOAR MEGTART MINKET...

2006-ban alakult újra Magyarországon a Hanoar Hatzioni ifjúsági szervezet. Célja oktatni, megadni minél több zsidó fiatalnak a háttértudást, vitakultúrát és még sok más, amelyből a gye-

rekek saját igényeik szerint rakhatják ki a jövőbe vezető sárgaköves utat.

Tizenhárom éves voltam, amikor bekerültem a budapesti zsidó életbe, később az egyik

barátom Szarvasról hazatérve, tele élménnyel először a tábori barátairól áradozott, majd arról, hogy a szarvasi madrichja szólt neki, hogy van most egy új ifjúsági szervezet és ott találkozhat a nyáron szerzett barátaival.

Aztán engem is elvitt magával. Így lettem hanoaros 2006-ban, és nem tudom már másképp elképzelni a szombatjaimat, a Hanoar az életem szerves része lett. Most már több mint 2 éve dolgozunk azon, a még mindig „ropogós”, lelkes és jól összeszokott madrich-csappal, hogy minél több és több gyereknek tudjuk megadni ezt az élményt.

nek, barátokat szerezzenek és jól érezzék magukat minden szombat este. Minden évben három tábor is szervezünk, ezek általában négynaposak. A 2011–12-es évben két tábor is Szarvassal közösen szerveztünk, emellett még volt saját őszi és tavaszi táborunk is. Programjaink nagy része hasonlít azokhoz a programok-

Ujjé, a Somerben oly vidám!

HANOAR MINDEN SZOMBATON, SZEPTEMBERTŐL JÚNIUSIG.

6–11 ÉVESEKNEK

18:00

11–18 ÉVESEKNEK

19:00

**Az Izraeli Kulturális Intézet
3. emeletén. 1061 Budapest,
Paulay Ede utca 1.**

Hogy érthető legyen mi is az, amiről itt szó esik. A Hanoar egy zsidó ifjúsági szervezet, amely három alappillért követve – judaizmus, cionizmus, pluralizmus – informális oktatást alkalmazva ad tudást a chanichoknak, minden szombaton. A gyerekek korcsoportokra bontva vesznek részt a foglalkozásokon, ahol mindig más témában (Izrael, zsidóság, és persze más, nem feltétlenül a zsidósággal kapcsolatos témák is) képzett madrichok segítik őket a véleményalkotásban, a vitakultúra elsajátításában, vagy egyszerűen abban, hogy tagjai legyenek egy közösség-

hoz, amelyekkel a gyerekek Szarvason is találkoznak. Új madrichokat is képzünk, akik majd tovább tudják mindezt vinni, szeretnénk, ha utánunk is lenne majd Hanoar, erősebb és nagyobb, mint a mai.

Nincs még egy olyan elfoglaltságom, amit ennyi ideje csinállok a saját elhatározásomból, folyamatosan. Adott egy ritmust az egész az életemnek. A Hanoar olyan nekünk, mint a zsidóságnak a szombat. Mi megtartjuk a Hanoart és a Hanoar is megtart minket.

Kati

Ez a történet réges-régen kezdődött. Mégpedig ott, ahol minden történet kezdődik – nem, nem az Óperenciás tengeren is túl, hanem csak a Körös partján, hol máshol, mint Szarvason.

Kis negevesként, később nagyobb galilusként mindig volt egy társaság, akikre nagyon irigykedve tekintettem: akik valahogy mindig megtalálták egymást, akik valahogy mindig hangosan énekeltek valami szalagról meg libáról, furán táncoltak és – jaj... nomád táborba jártak! A someresek. Ott voltak az unokatestvéreim is, egy idő után a legjobb szarvasi barátaim is, és egy idő után úgy mindenki... de... én... jaj, én nem merem, bármennyire is akartam. Na meg a Lili sem (külön-külön meg persze főleg nem, olyan nem létezett, hogy valamit egymás nélkül csináljunk :D).

Tizenöt éves voltam, amikor először erőtettem magamon. Meg a Lilin is persze. És elmentünk a Dohány utcai kenbe. (Ken egyrészt Barbie-nak a férje, másrészt a Somer „fészke”, az a hely, ahol találkozunk, peulákat tartunk, hórázunk, mozimaratont és minden egyéb jóságot csinálunk együtt.) Először jött a gyertyagyújtás (én gyújtottam a gyertyát!) meg a kakaó-kalács (nyammm), meg a csoportosítás, és jött egy csomó olyan csoportnév, amiket még nem is hallottam, de aztán megtanultam. Aztán a peula (foglalkozás), peula után pedig a bandázás a sok új baráttal (mert persze voltak olyanok, akiket nem ismertem, meg olya-

nok is, akiket első pillanattól utáltam – eltaláltatok, mára a legjobb barátaim :D). Teljesen magával ragadott az egész, a sítábor, meg a Somer bálók, a táborok, a mozimaratonok, az étkezések előtti ááá-zások, a holdvilágtúrák, a Somer-dalok, a héhaverok!, a madrichképzés, az elkövetkező sok év, a madrichság, az új képzések, az új madrichok, az új chanichok, és most itt vagyok, és az a sok dolog, ami először furá volt, már az életem szerves része.

Ja, hogy eleinte le sem merem menni, mert te jó ég, mi vár rám? Jó, oké, néha harapunk. De az nem is fáj. :)

Steiner Noémi

MIK VAGYUNK?

Hasomer Hacair, ismertebb nevén: Somer. Egy nemzetközi ifjúsági szervezet, ami a **6–18 ÉVES KOROSZTÁLYNAK** szervezheti rendszerességgel játékosan oktató foglalkozásokat. A Somer egy lendületes, közvetlen közösség, ahol értékekre lehetsz, csoportban dolgozhatsz, megtapasztalhatod a színvonalas szórakozást, és a szórakoztató tanulás nyújtotta élményt. A Somer egy család, ahol mindig jó a hangulat, és tárt karokkal várnak.

MIKOR, HOL?

Minden **PÉNTEKEN** várunk titeket az Izraeli Kulturális Intézetben a Deák térenél (Paulay Ede utca 1.)!

A **KISEBBEK** programja **fél 6-kor**, az **IDŐSEBBEKÉ** pedig **fél 8-kor** kezdődik.

A hely, ami összehoz

Volna itt egy ház, három szintjét, termeit, szobáit, pihenő sarkait arra szántuk, hogy otthon legyünk benne. Mi és ti. De tényleg – ez a mi vállalásunk. Hogy mindenkinek legyen (akár) második otthona, legyen fiatal, még fiatalabb, avagy kicsit vagy sokkal idősebb.

Tudnotok kell, mennyire komolyan vesszük, hogy mindig nyitott az ajtónk, mindenkit várunk hagyományaival, érdeklődésével, találkozási igényeivel. Bárkinek örülünk, aki tudja, hogy zsidónak lenni az leginkább együtt az igazi – éppen úgy, ahogyan Szarvason megszoktátok! A mi házunk egy találkahely – nem csak kiütemezett napokon, meghirdetett, nektek szóló programokban – hanem bármikor. Egy biztos pont. És bárkit hozhatsz,

aki – származásától, korától függetlenül – szívesen van veled és velünk.

Hosszú évek óta sokan alakítják ezt a helyet, és kinőtt belőle sok minden, gyereknek, szülőknél egyaránt. Játsház, fitnessterem szaunával, koncertek, gyerek- és felnőtt-színházak, családi ünnepi délutánok rengeteg játékkal, arcfestéssel, vidámsággal – felsorolni lehetetlen. A nagyobbakat a madrichképzéssel, capoeirával, Zumbával, koncerttel várjuk! A Háznak ezer arca van, és egyre több lesz, egyre sokszínűbb,

és egyre többen mondják, hogy jól érzik itt magukat. Talán, mert ez egy barátságos befogadó hely, nem rémisztgetnek elvárásokkal, előírásokkal és kötelességekkel. Itt pont úgy kell viselkedni, ahogy jól esik!

De a teljességtől, a „kész”-től még messze van. A sokszínűséget üzeni mindenkinek, meg azt, hogy örülünk nektek, ha jöttök, és minden műsorcsalásban számítunk rátok – nézőként, szervezőként, társként, ötletelőként.

Miféle lehetőségek adódnak a Házban, amiknek kifejtésében számítunk rád is? Koncertekre, amit te szervezel meg, speciális tanfolyamokra, amelyek igényét te mondod, színházra és továbbképzésre, közös, sokszereplős estekre, alkalmakra, amelyek kitalálásában, szervezésben, lebo-

nyolításában részt is vehetsz akár. Ez a ház azért van, hogy...

Már csak ti hiányoztok, nektek kell jönni, titeket várunk!

Frici

Bálint Ház

A BÁLINT HÁZ 1994 októberében nyitotta meg kapuit. Több szervezet támogatása mellett a magyar származású, Londonban élő Bálint család járult hozzá jelentős adománnyal a közösségi ház megalapításához, így kapta az intézmény a nevét.

A ház Budapest belvárosában található, az Operaháztól kényelmes sétával egy perc alatt elérhető, címe: **VI. KERÜLET, RÉVAY U. 16.**

A ház részletes kínálata és aktuális programjai megtalálhatók a **BALINTHAZ.HU** oldalon.

Az ulpánon (héber nyelvtanfolyam) szünetben arról folyt a beszélgetés, hogy ki miért alijázott Izraelbe. Egy spanyol srác hangosan kardoskodott amellett, hogy ő nem is szereti Izraelt, igaz, hogy zsidó, de ez sem jelent neki semmit, egyedül a munka miatt van itt. Ki nem állhatja az izraeli mentalitást, ezt a hirtelenséget, az itt uralkodó fejtelenséget, hogy csak az boldogulhat, aki elég erős és rátermett.

Ez a beszélgetés április 22-én zajlott, a Föld Napján. Ennek tiszteletére a Rabin téren koncert volt, több híres előadó is föllépett. Mikor vége lett az ulpánomnak és odaértem a térre, ahonnan egyébként a buszom is indult, már majdnem vége volt az előadásnak. Az Even Gvirol utca azon része le volt zárva, a forgalmat elterelték, nem tudtam, hol várjam a buszt, ami hazavisz. Kérdeztem a rendezőket. Nem tudják. A biztonsági őröket. Nem tudják. A rendőröket. Szerintük az Arlozorov utca felé menjek. Elindultam.

Találtam egy buszmegállót, elég sokan álltak már ott, gondoltam én is beállok. Egy kis idő

múlva gyanakodva megkérdeztem az embereket, jár-e itt busz.

– Hát kéne neki – volt a válasz.

– És ti mennyi ideje vártok itt?

– Úgy egy órája.

– Azóta ment el busz?

– Nem – válaszolják a legnagyobb lelki nyugalommal, és tovább várnak. Láthatólag élvezik, hogy a koncert a megállóba is elhallatszik.

Én nem vagyok izraeli, még nem szoktam hozzá, hogy amikor gyanús csomagot találnak, utcaból van, vagy csak úgy valamiért lezárják a környéket, akkor az élet egy pillanatra megáll. Az emberek nyugodtan várják, hogy valaki megnyomja a „play” gombot és folytatódjon az élet. Tovább megyek, bár nem tudom hova és minek, csak hogy menjek, én még nem tudok csak így egy helyben ácsorogva várni.

Amikor visszanézek, látom, hogy jön egy busz. Igaz, hogy nem a 25-ös, ami nekem kell, hanem a 4-es, aminek nem is itt, hanem a Ben Jehudán kéne járnia, de legalább busz. Gyorsan visszafordulok, legalább a vezetőt megkérdezem, hátha ő tudja, mikor jön az én buszom.

Ahogy odaérek, látom, hogy busz szépen leparkol a megálló-

ba, egy busztársasági dolgozó irányításával. Mikor a parkolás megtörtént, a két férfi rövid kupaktanácsot tart, majd az egyikük az időközben összegyűlt kisebb tömeg felé fordul:

– Jól van emberek, ki hova szeretne utazni? Ki megy Ramat Saronba? – két ember jelentkezik.

– Akkor írd ki, hogy 247-es! – szól be a sofőrnek.

– Ramat Avivon keresztül menne a busz? – kérdezi valaki hátulról.

– Igen, nekem is az egyetemhez kéne jutnom – kiáltja most más is.

– Á, ez a busz a 24-es vonalán fog menni? – kérdezik többen.

– Na jó, akkor legyen így – dönt végül az új, önkéntes(?) forgalomirányító – csináljunk egy 24-es buszt! Hé! – kiabál

most be a sofőrnek – írd ki, hogy 24-es!

Mikor meglátják az új számot, egyre többen özönlenek a busz köré. Ahogy megtudják, hogy lett a 4-esből 24-es, hirtelen elkezdődik az alkudozás. Kinek hova kell mennie, merre lenne a jó. Négy, huszonnégy, kétszáz-negyvenhét, hatszázhuszonhárom. Huszonöt, mert az nekem jobb. Jó, akkor legyen huszonhat.

Röpködnek a számok. Közben vége lett a koncertnek. A közlekedés szép lassan újraindul. Csak ez az egyetlen busz áll kissé megzavarodva a megállóban, vagy húsz emberrel körülvéve, szégyenlősen félrehúzódva, miközben a kijelzőjén egymást kergetik a számok.

Kisvári Kinga

11 HÓNAP „NAGY”-SZARVASON

1996 nyarát írtuk, a szarvasi tábor második turnusának egyik napján azt a feladatot kapta a csoportunk, hogy egy nagy műanyag lapra rajzolt Izrael térképet gyurma és egyéb anyagok segítségével töltsön meg élettel. Nagy lelkesedéssel estünk neki a feladatnak – ha jól emlékszem verseny volt több csoport között –, az egyik madrichunk (ifjvezetőnk) hozzászan készítette a Tél-Aviv köz-

pontjában álló kör-szőkökutak, mások pálmáikat kezdtek el gyártani, a legtöbben a valós domborzati viszonyok kialakításán ügyködtek. Az összekevert sárga és barna *pasztelinát* (ahogy mifelénk Komáromban a gyurmát nevezték) óráig kenegtettem a Negev sivatag helyére. Azt hiszem, leszámítva az 1994-es kéthetes utunkat, ez volt addig a leghosszabb „teszt kapcsolatom” a Szentfölddel.

SZARVAS

JERUZSÁLEM

Szóval eltelt 15 év, s a Körös-parti gyurma-Izrael tényleg megtelt étellel. Valós étellel, s nem csak a kilenc turistaút során látott „Wow, itt majdnem minden oly csodás!” illúzióval. Egy dolog azonban változatlan. Ramat Gan, Tel-Aviv vagy Jeruzsálem utcáit járva még mindig az az érzésem – így közel egy év intenzív izraeli élménnyel a tarsolyomban –, mintha ott sétálnék az ebédelő, a China-town, vagy az Art tövében. Lehet, hogy kicsit beteges, de ha bekapcsolom a rádiót vagy az utcán elhúz mellettem egy zenét bömböltető autót, azonnal bevillan a kép az alföldi zenés ébresztőkről. Csak az az egy mondat, „Boker tov machane! Jó reggelt tábor!” hiányzik a hangforrás felől, s az összkép tényleg ijesztően Lauder campos lenne.

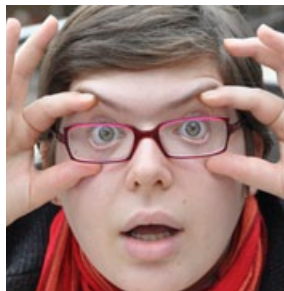
Nincs olyan vásárlás a szupermarketben, hogy a bimbós polchoz érve ne adóznék fél perc néma tiszteletadással gyermek és felnőttkorom legszébb péntek délutánjainak emléke előtt. S akkor még nem beszéltem az itt átélt kábálát sábatok erősen Imatermet, Kupolat, vagy madrichképzési Beit Davidot idéző pillanatairól. A medencét itt tengernek hívják, s a heti falafeledet ugyanúgy megkaphatod, mint a turnusonként odalént szokásos csicsriborsó gombócot rejtő pitát. Megvan a nemzetközi hangulat, mindent előnt a szoba-rendrakásért kapott vonalzó, kulcstartók áradata. Amikor reggelente az egyetemre megyek, az meg pont olyan érzés, mintha az ebédelő melletti nagy táblára azt a kis rajzot ragasztotta volna ki a programkoordinátor, hogy Bar Ilan.

Minden hónap ötödike egy pici évforduló, ünnepnap, valójában hasonlít a tábori szülnapra. Fejben végiggondolja az ember, mi történt az „előző” héten, s tudja, vár még rá pár újabb tábori kaland.

Dr. Paszternák András
(KisPaszti)

AMIT MINDIG IS TUDNI AKARTÁL A KORCSOPORTVEZETŐKRŐL DE SOSEM MERTED MEGKÉRDEZNI

Nap mint nap sétál el melletted a táborban, még talán a nevét is tudod. De vajon azt is, hogy mivel foglalkozik, amikor nincs Szarvason? Vagy azt, hogy mi a kedvenc könyve? Feltettünk pár kérdést négy külföldi korcsportvezetőnknek.

INA DINESCU, 22

A román csoport korcsportvezetője

Mikor jártál először Szarvason?
2002-ben.

Mit tanulsz?
Pszichológiát, nemsokára végzek! Hip-hip hurrá!

Mit dolgozol?
A Bukaresti Közösségi Házban (JCC) dolgozom. Szervezője vagyok a vezetőképzésnek, és pár nagy program szervezésében is részt veszek. Ezen kívül önkéntesként Talmud-Tórát tanítok a kicsiknek, ez a kedvencem. :)

Mi a kedvenc filmed?
Régen a *Dogville* – *A menedék* című Lars von Trier fil-

met mondtam volna, de azt hiszem, puhulok, mert most már inkább a *Felforgatókönyv* (*Stranger Than Fiction*) a kedvencem, Will Ferrell-lel és Emma Thompsonnal. :)

Mi a kedvenc weboldalad?
A *ted.com*. A legfantasztikusabb dolog a világon! Nem lehet megunni!

Mi a kedvenc Szarvas-dolgod?
Nem tudok választani a mifkád és hávdalá között. Mindketőnél az egész tábor összegyűlik, és együtt csinálunk végig egy olyan dolgot, ami fontos a zsidó hagyományban. Az a sok gyerek, mindenki más háttérrel érkezett, mások a hagyományaik, és mégis együtt, egyszerre veszünk részt ezen. Ez egy nagyon erős közösségi érzést ad.

Mi a kedvenc zsidó ételed?
A szarvasi maceszgombóc leves, semmi kétség! :)

JULIA KATSAVA, 26
Az orosz csoport korcsportvezetője

Mikor jártál először Szarvason?
Tavaly.

Mit tanultál?
Oktatást, idegen nyelveket és nemzetközi kommunikációt.

Mit dolgozol?
Angolt tanítok egy moszkvai iskolában, és ugyanitt vezetem a madrichképzést.

Csinálsz valamit a közösségben?
Tiniknek és egyetemistáknak szervezek programokat.

Mi a kedvenc könyved?
Jonathan Safran Foer: *Rém hangosan és irtó közel* (*Extremely Loud and Incredibly Close*) című könyve. Vagy ugyanúgy Foer-től a *Minden világnál* (*Everything is illuminated*). A könyv és az ebből készült film is igazán elragadó!

Mi a kedvenc filmed?
Igazából szerelem (*Love Actually*). A film napokra mosolygásra változtatja a kedvem, úgy érzem, hogy valóban körbevesz bennünket a szerelem.

Mi a kedvenc weboldalad?
Sajnos a Facebook. :)

Mi a kedvenc Szarvas-dolgod?
Az ajándék póló! Na jó, csak vicceltem... Az emberek.

Mi a kedvenc zsidó ételed?
A Bamba és a vorschmack (heringes tészta).

MARTIN LEVI, 25

A bolgár csoport korcsoportvezetője

Mikor jártál először Szavason? 2000-ben.

Mit tanultál? Jogot.

Mit dolgozol?

Ügyvédjelölt vagyok egy ügyvédi irodában.

Csinálsz valamit a közösségekben?

Tagja vagyok a Szófiai Zsidó Közösség kuratóriumának és rengeteg programban önkénteskedem.

Mi a kedvenc könyved?

Jaroslav Hašek: *Švejk, egy derék katona kalandjai a világháborúban*.

Mi a kedvenc filmed?

A gyűlölet (La haine), Mathieu Kassovitz 1995-ös filmje.

Mi a kedvenc weboldalad?

Az oddee.com

Mi a kedvenc Szarvas-dolgod?

A virágok a 21-es szoba előtt. :)

Mi a kedvenc zsidó ételed?

Pastel (rendszerint töltött, sült tézsaétel).

PETRA MULLEROVA, 25

A csehszlovák csoport korcsoportvezetője

Mikor jártál először Szavason? Hááát, azt hiszem 1996-ban.

Mit tanultál?

Pszichológiát, anglisztikát és irodalmat.

Mit dolgozol?

Projekt-koordinátor vagyok a szlovák hitközségben.

Csinálsz valamit a közösségekben?

Én felelek az oktatási és kulturális programokért a helyi zsidó közösségekben, és ezen kívül a csapatommal egész Szlovákiában szervezünk programokat zsidóknak.

Mi a kedvenc könyved?

William Styron: *Sophie választ (Sophie's Choice)*.

Mi a kedvenc filmed?

A fók (The Jacket), Adrien Brody-val.

Mi a kedvenc Szarvas-dolgod?

Az általános „Szarvas-érzés”, a nevetések, a program, a mosolyok...

Mi a kedvenc zsidó ételed?

Maceszgombóc leves!

BűnBakik

„Vessen sorsot Áron a két kecskebakra: az egyik sorsolást az Örökkévaló számára, a másikat Azazél részére. Mutassa be Áron azt a bakot, amelyre az Örökkévaló sorsvetése esett, és készítse el vétekáldozatnak. S az a kecskebak, amelyre Azazél sorsolása esett, álljon elevenen az Örökkévaló elé, hogy engesztelést szerezzenek vele, hogy elküldjék Azazélnek, a pusztába”

Mózes III. könyve, 16. fejezet 8–10. vers

Tudtatok, hogy a bűnbak-képzés a zsidóktól ered? Nem? Kellene nekünk egy bak vétekáldozatnak, hogy bűneinket jelképesen az állatra hárítsuk, aztán meg mi lettünk a világ bűnbakjai... Na de mit is jelent ez a fura fogalom?

Mérei Ferenc pszichológus szerint az a jó bűnbak, akire az agresszió ráirányítható. Fontos, hogy veszélyeztesse a csoportot, legyen ellenség, vagy legalábbis keltsen jogos viszolygást a csoport tagjaiban, legyen undorító. Szóval a bűnbakkeltés egy tudattalan érzés, amivel a bűnbakkeltő kivetíti saját problémáit és agresszivitását, feszültségeit egy másik emberre vagy akár egy csoportra.

Ez történt velünk is, a zsidóság ősidők óta játszotta a bűnbak szerepét. Gondoljunk csak néhány sztereotípiára (vagyis az emberek fejében rólunk kialakult képre): a zsidók gazdagok, ők a felső tízezer, tudják a pénzt forgatni, van üzleti érzékük, és a gazdasági világválság okozói. Zsugoriak, erőszakosak, egyébként még csúnyák is. Ugye nonszensz?

Ha bűnbakképzésről van szó, az első gondolatunk a tisztaeszlezi vérvád: 1882-ben a tisztaeszlezi zsidókat megvádolták egy eltűnt fiatal szolgálólány, a tizennégy éves Solymosi Eszter meggyilkolásával. Régi történetnek tűnik, de sajnos olykor a történelem megismétli önmagát. Nemrég a parlamentben egy politikai felemlgette a vérvádakat, majd a zsidóság ellen uszított.

És bizony, a bűnbakképzés nem ért véget. 2012-ben, Magyarországon vannak kisebbségek, akik a feszült és agresszív emberek bűnbakjai. Ám nagyon fontos, hogy tisztában legyünk valamivel: nem csak mi vagyunk az áldozati bárányok. Legyen szó zsidókról, cigányokról, homoszexuálisokról vagy hajléktalanokról, a képlet viszonylag egyszerű: problémák vannak az országban, és kell, hogy legyen egy vagy több hibáztatható csoport. A kérdés már csak az, hogy mi, zsidó fiatalok, hogyan tudunk ez ellen tenni?

...És neked vannak bűnbakjaid?

Mikes Hanna

Május közepe, Pesterzsébet. Rendhagyó foglalkozásra készülünk a XX. kerületi Benedek Elek Iskolában, ahol enyhe értelmi fogyatékos gyerekek tanulnak. Ez az első alkalom, hogy speciális oktatási igényű diákokkal találkozunk. Körülbelül ötvenen várják, hogy előkészítsük a terepet és elindulhasson a program. A Haver-oktatók soha nem látott létszámban, több mint tízen vannak, és szorgalmasan készítik elő állomásaikat. Egy piactér elnevezésű programmal készültünk, amelynek első számú célja, hogy megismertessük a diákokat zsidó hagyományokkal, vallások és nem vallások tradíciókkal. Az egyes standokon különböző interaktív foglalkozások, játékok várták a gyerekeket: élő könyvtár, kézműves foglalkozás, ételkóstolás, tánc, zenehallgatás, énekítés... A program tulajdonképpen lezárása volt egy többalkalmas sorozatnak, amelyre idén először került sor az iskola és a Haver közötti hosszabb távú együttműködés keretében.

A rá következő héten a Nagykovácsi Nemzetközi Amerikai Iskolába hívnak minket. Mondanom sem kell, jelentős a kontraszt az előző iskolával. Itt – bár az osztályfőnök elmondása alapján nagyon sokféle nemzetiségű, vallású, kulturális háttérű diák tanul – az identitáskérdések nem túl gyakran kerülnek elő, s a kulturális párbeszéd nem magától értetődő folyamat. Éppen ezeknek a kérdéseknek az előmozdítására hívtak minket foglalkozást tartani. Itt is egy több alkalmas foglalkozássorozatot tartunk, ahol szó esik az identitásról általánosságban és a zsidó identitásról is.

Az utóbbi időben egyre több új és rendhagyó foglalkozást dolgozunk ki az Alapítványnál, ezzel is igyekszünk újabb ajtókat nyitni, és workshopjainkkal, programjainkkal minél többféle csatornán keresztül, minél több diákhoz, fiatalhoz eljutni. Az utóbbi években egyre több helyen igyekszünk ott lenni: kerekasztal beszélgetéseken, fesztiválokon, egyéb kulturális

rendezvényeken, de tartottunk foglalkozást a Nemzeti Múzeumban, együttműködő partnerként pedig az idei Cék'art kiállításon is ott voltunk. Ezen kívül segítettünk egy hasonló profilú, roma kérdésekkel foglalkozó alapítvány, az UCCU Alapítvány létrejöttében. Mindez persze azt is jelenti, hogy szükség van egy stabil és állandó, „bármikor bevezethető” önkéntes bázisra, hiszen a Haver-

társadalom zsidósághoz, zsidókhoz való viszonya csakis kizárólag az őszinte párbeszéd, a nyitottság segítségével alakítható jótékony módon. Erre a fajta „hídépítő” munkára ma is nagy szükség van, hiszen a rossz beállítódások, a negatív attitűdök nem sokat változtak az utóbbi tíz évben, sőt egyesek tovább mélyültek és mélyülnek nap mint nap.

Az *Identitás, tolerancia* című

KIK VAGYUNK?

A Haver Alapítvány nem zsidó diákoknak és hallgatóknak tart interaktív foglalkozásokat zsidóságról, identitásról, toleranciáról. Az Alapítvány fő célja, hogy a beszélgetések és viták során a diákokban egy olyan attitűd alakuljon ki, amelyben a nyitottság és empátia legyőzheti az előítéletes, prekoncepciókon alapuló gondolkodásmódot. A Haver Alapítvány idén 10 éves.

haver.hu

10 éve

oktatók egyetem vagy munka mellett,

önkén-

tes

al-

pon tart-

ják a foglalko-

zásokat. Jelen

pillanatban

körülbelül 15 ál-

landó önkéntes

dolgozik a Haver-

nál, de az újonnan

csatlakozók száma

folyamatosan nő;

az évenkénti kép-

al foglalkozásunk be-

vezetőjében arra kérjük

a

gye-

reke-

ket, hogy

különböző bőr-

színű, korú, nemű,

kinézetű emberekről

mondják meg, hogy

szerintük zsidók-e

vagy sem. A diákok

nagy része nem nyi-

latkozik szívesen, mert

azt gondolja, hogy

ha kimondja valakire,

hogy zsidó, ez már

haver

zés mellett, sokan év közben kapcsolódnak be az alapítvány munkájába.

S hogy miért van szükség a Haver Alapítványra? A Haver indulásakor úgy gondolták az alapítók, hogy az ún. többségi

önmagában valami sértés, de legalábbis tabu. Sőt, már maga a *zsidó* szó kimondása is sok mindenkiben ellenérzéseket kelt! S hogy hogyan lehet ezen változtatni? Először is rendkívül fontos a foglalkozást tar-

tó Haver-önkéntes jelenléte, személye, hiszen sokszor a diákoknak ez az első olyan tapasztalata, amikor zsidókkal találkozik. Az előítéletesség nem a tudáson, hanem sokkal inkább a nem tudáson alapul, a megfelelő tapasztalatok hiányán. Az emberekben kialakuló félelem és elutasítás az idegen, a más képzetéből táplálkozik. Ez tehát az első és talán legkeményebb fal, amelybe a haverosok ütközhetnek munkájuk során, ugyanakkor éppen ennek a falnak a megbontásával kezdődik az a felemelő folyamat, amely során a diákokban a beszélgetés, a vita, az önálló gondolkodás révén egészen másfajta attitűd alakulhat ki. Talán ebben lehet kifejezni a foglalkozások hosszú távú célját: a diákokkal való találkozás és az őszinte párbeszéd hozzájárulhat ahhoz a fajta kritikus gondolkodás meggyökerezéséhez, amelynek segítségével a következő generációk immáron nyitottabban, előítéletektől mentesebben közelíthetnek a zsidósághoz, a többi kisebbség és más érzékeny társadalmi kérdések felé.

Tordai Bence
Haver-önkéntes

